

PELASTUSOPISTO

Dnro 54/8.4.1/2011

Toimintakertomus

1.1. - 31.12.2010

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDON KATSAUS.....	4
2. KOULUTUS.....	5
2.1. Koulutuksen vaikuttavuus.....	5
2.2. Koulutuksen toiminnallinen tehokkuus.....	6
2.2.1. Toiminnan taloudellisuus.....	6
2.2.2. Toiminnan tuottavuus.....	10
2.2.3. Maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan tulos ja kannattavuus.....	11
2.3. Koulutuksen tuotokset ja laadunhallinta.....	17
2.3.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	17
2.3.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	18
3. TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISTOIMINTA.....	19
3.1. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan vaikuttavuus.....	19
3.2. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan toiminnallinen tehokkuus.....	21
3.2.1. Toiminnan taloudellisuus.....	21
3.2.2. Toiminnan tuottavuus.....	22
3.3. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuotokset ja laadunhallinta.....	22
4. KRIISINHALLINTAKESKUS.....	24
4.1. Kriisinhallintakeskuksen toiminnan vaikuttavuus.....	26
4.2. Kriisinhallintakeskuksen toiminnallinen tehokkuus.....	30
4.2.1. Toiminnan taloudellisuus.....	30
4.2.2. Toiminnan tuottavuus.....	31
4.3. Kriisinhallintakeskuksen tuotokset ja laadunhallinta.....	31
4.3.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	31
4.3.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	32
5. PELASTUSOPISTON MUUT TAVOITTEET.....	35
6. HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN.....	37
7. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA ANALYYSIT.....	41
7.1. Rahoituksen sekä tulo- ja kulurakenteen analyysi.....	41
7.2. Tilinpäätöslaskelmat.....	47
7.3. Tilinpäätösanalyysi.....	51
8. SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA.....	54
9. ALLEKIRJOITUKSET.....	56

KAAVIOT

Kaavio 1. Koulutettavapäivätavoitteet ja toteuma 2010.....	4
---	----------

Kaavio 2. Menojakauma
------------------------------------	--------------

TAULUKOT

Taulukko 1. Taloudellisuustavoitteet ja toteuma.....	6
---	----------

Taulukko 2. Muut taloudellisuuden tunnusluvut	9
--	----------

Taulukko 3. Tuottavuuden toteutuma ja tavoite	10
--	-----------

Taulukko 4. Maksullisen ja yhteisrahoitteen toiminnan kustannusvastaavuus vuonna 2010.....	11
---	-----------

Taulukko 5. Maksullisen ja yhteisrahoitteen toiminnan kustannusvastaavuuden tavoitteet ja toteuma	12
--	-----------

Taulukko 6. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus vuosina 2008-2010.....	15
---	-----------

Taulukko 7. Yhteisrahoitteen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosina 2008-2010	16
---	-----------

Taulukko 8. Tutkinnot ja koulutettavapäivät: määrällisten tulosten tavoitteet ja toteuma	17
---	-----------

Taulukko 9. Laadunhallinta koulutuksessa	19
---	-----------

Taulukko 10. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan taloudellisuus	21
---	-----------

Taulukko 11. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuottavuus.....	22
--	-----------

Taulukko 12. Tutkimustoiminnan tuotokset.....	22
--	-----------

Taulukko 13. Tutkimustoiminnan laatu	23
---	-----------

Taulukko 14. Tutkimustoiminnan henkiset voimavarat	23
---	-----------

Taulukko 15. Siviilikriisinhallinnan ja kv -pelastuspalvelun taloudellisuus.....	30
---	-----------

Taulukko 16. Taloudellisuus.....	30
---	-----------

Taulukko 17. Toiminnan tuottavuus	31
--	-----------

Taulukko 18. Suoritteiden määrät	31
---	-----------

Taulukko 19. ESR-rahoitus	32
--	-----------

Taulukko 20. Palvelukyky	32
---------------------------------------	-----------

Taulukko 21. Henkilöstövoimavarat Pelastusopisto (ml. Kriisinhallintakeskus).....	37
--	-----------

Taulukko 22. Henkilöstövoimavarojen hallinta Kriisinhallintakeskus	38
---	-----------

Taulukko 23. Pelastusopiston kaikki toteutuneet määrärahat hallinnonaloittain	41
--	-----------

Taulukko 24. Ulkoinen hankerahoitus Pelastusopistolla 2010	43
---	-----------

Taulukko 25. Pelastusopiston tulojakauma	43
---	-----------

Taulukko 26. Pelastusopiston menojakauma.....	44
--	-----------

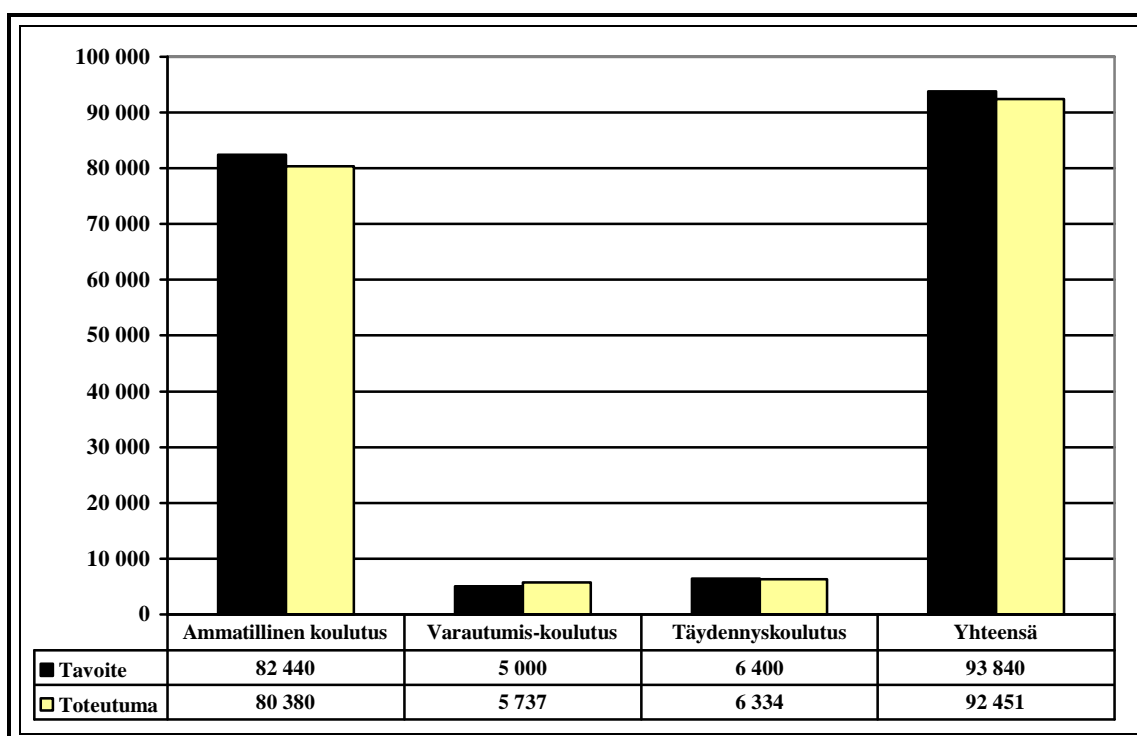
Taulukko 27. Tuotto- ja kululaskelma 2010 ja 2009.....	47
---	-----------

Taulukko 28. Tase vastaavaa 2010 ja 2009	48
---	-----------

Taulukko 29. Tase vastattavaa 2010 ja 2009.....	49
--	-----------

1. JOHDON KATSAUS

Pelastusopisto saavutti keskeisen tulostavoitteensa, koulutettavapäiväkertymän, varsin tyydyttävästi. Erityisen positiivista on, että ammatillisen täydennyskoulutuksen kysyntä jatkui kuntien ja muiden asiakasyhteisöjen tiukentuneesta taloudellisesta tilanteesta huolimatta edelleen hyvänä. Myös varautumiskoulutus saavutti hyvin tavoitteensa.

Kaavio 1. Koulutettavapäivätavoitteet ja toteuma 2010.

Opetushallituksen tekemä hätäkeskuspäivystäjätutkinnon auditointi valmistui toukokuussa 2010. Loppuraporttia edelsi n. vuoden kestänyt oph:n ohjaama intensiivinen valmistelu, jossa analysoitiin keskeiset tutkinnon suunnittelun, opetuksen ja arvioinnin prosessit. Raportti antaa perusteet ja suuntaviivat sille tutkinnon lähivuosien kehitykselle, jota Pelastusopisto tulee tekemään yhdessä Poliisiammattikorkeakoulun sekä Hätäkeskuslaitoksen ja hätäkeskusten kanssa.

Pelastusopiston oppimisympäristöjen rakentamisessa päähuomio oli v. 2010 sammutus- ja pelastustekniikan laboratorion (SABALAB) käyttökoulutuksessa ja opetuskäyttöön ottamisessa syyslukukaudella 2010.

Taloudellisesti Pelastusopiston tulevat vuodet vaikuttavat haastavilta. Useimmista muista valtion virastoista poiketen vuokrat ovat opistolla huomattavan suuri menoerä (vuonna 2010 noin 33 % kehysrahasta), ja vuokrien korotuksia ei ole vuosiin huomioitu opiston budjettikehyksessä. Jo nyt opiston talous on monelta osin riippuvainen ulkoisen rahoituksen hankinnasta, minkä säilyminen nykyisen EU:n rakennerahastokauden päätyttyä on hyvin epätodennäköistä.

Pelastusopisto toteutti v. 2010 yhdessä henkilöstönsä kanssa ns. kehittämishankkeen, jossa tarkasteltiin ja arvioitiin kiristyvän taloudellisen tilanteen olosuhteissa mm. toiminnan suunnittelujärjestelmien kehittämistä, ydintehtävien määrittelyä, johtamisjärjestelmää ja erityisesti opetushenkilöstön organisoitumista. Hankkeen yhteistyökumppanin oli konsulttiyhtiö H MV -PublicPartner Oy. Tavoitteena oli löytää keinoja tehostaa ja uudistaa oppilaitoksen sisäisiä prosesseja ja näin varmistaa ydintehtävien laadukas hoitaminen tulevina vuosina. Tulokset tiivistettiin seitsemäksi toimenpide-ehdotukseksi, joiden jatkovalmistelu siirtyi seuraavalle vuodelle ja opiston johtoryhmän vastuulle.

2. KOULUTUS

2.1. Koulutuksen vaikuttavuus

Pelastusopiston vaikuttavuustavoitteena on lisätä koulutuksella ja tutkimuksella yhteiskunnan turvallisuutta. Opiskelijoittemme osaamisen kehittämisen ja kehittymisen kautta vaikutamme siihen työhön, jota he tekevät tällä hetkellä ja tulevaisuudessa omissa organisaatioissaan.

Toiminnan laadullisena tavoitteena on opetuksen korkea taso, jonka toteutumista arvioidaan mm. erilaisin palautekyselyin. Tutkintopalaute-, täydennyskoulutus- sekä varautumiskoulutuksen palautekyselyiden tulokset on koottu taulukkoon 7.

Pelastusopiston henkilöstö on osallistunut aktiivisesti pelastustoimen, hätäkeskustoiminnan sekä varautumisen kehittämistä käsittelevään yhteiskunnalliseen ja ammatilliseen keskusteluun sekä palveluiden kehittämiseen. Osallistumiskanavia ovat olleet ammattilehdet ja muu media, täydennyskoulutuskurssit ja seminaarit sekä erilaiset työryhmjäsenyydet, lausuntojen kirjoittaminen ja erilaiset toimeksiannot.

Pelastusopiston julkaisusarjoissa ilmestyi yhteensä 13 julkaisua, joista oppimateriaaleja oli kaksi, tutkimusraportteja seitsemän ja muita julkaisuja neljä. Julkaisuja hyödynnetään omassa opetuksessa sekä alan järjestöjen koulutuksissa. Tämän lisäksi julkaisuja tilaavat pelastuslaitokset, hätäkeskukset ja muut toimijat.

2.2. Koulutuksen toiminnallinen tehokkuus

2.2.1. Toiminnan taloudellisuus

Taulukko 1. Taloudellisuustavoitteet ja toteuma

	TOTEUTUMA 2008	TOTEUTUMA 2009	TAVOITE 2010	TOTEUTUMA 2010	ERO TAVOITE/ TOTEUTUMA 2010
Koulutettavapäivän hinta ammatillisessa peruskoulutuksessa	150	153	165	151	- 14
Koulutettavapäivän hinta AMK-koulutuksessa	105	100	102	114	+ 12
Opiskelijakohtainen vuosikustannus ammatillisessa peruskoulutuksessa	28 472	27 461	29 700	27 252	- 2448
SM:n osuus amk-koulutuksen opiskelijakohtaisesta käyttömenosta	3 521	5 376	4 000	3 890	- 110
Ammatillisen lisäkoulutuksen koulutettavapäivän hinta	179	195	175	201	+ 26
Koulutuksen kokonaiskustannukset	13 315 967	12 316 598	14 000 000	13 601 216	- 398 784
Koulutukseen käytetyt htv:t	95,78	94,94	96,00	93,80	- 2,2

Opiskelijakohtaiset vuosikustannukset ja koulutettavapäivän hinnat ammatillisessa peruskoulutuksessa

Ammatillisen peruskoulutuksen kustannukset eri taloudellisuusmittareilla katsottuna olivat melkein kaikilta osin hieman tavoitteita alhaisempia. Yksi yleinen ja selkeä syy tähän on se, että vuonna 2010 Pelastusopiston omia investointeja koulutusinfrastruktuurin kehittämiseen oli hieman suunniteltua vähemmän. Harjoitusalueen jatkorakentaminen vaarallisten aineiden kentän osalta siirtyi rakentamisluvan myöhästymisen johdosta vuodelle 2011. Tämä vaikuttaa alentavasti varsinkin ammatillisen peruskoulutuksen ja varsinkin pelastajakoulutuksen kustannuksiin eri mittareilla katsottuna.

Yksikkökustannukset opiskelijaa kohden pysyivät maltillisella tasolla, ja mm. koulutettavapäivän hinnan alentuminen edelliseen vuoteen verrattuna johtuu lähinnä volyymitekijöistä. Vuonna 2010 oli 8375 koulutettavapäivää enemmän ammatillisessa peruskoulutuksessa kuin edellisenä vuonna, joka indikoi sitä että koulutettavapäivän hinta olisi saattanut olla vieläkin alhaisempi. Vuonna 2010 kuitenkin päätettiin rakennushankkeen viivästymisen vuoksi panostaa selvästi tavallista enemmän koulutuksen kulutustarvikkeiden, kuten suoja-pukujen hankintaan, joka vaikuttaa puolestaan nostavasti ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhintaan.

AMK -koulutuksen koulutettavapäivän hinta ja SM:n osuus AMK -opetuksen opiskelijakohtaisesta käyttömenosta

AMK -koulutuksen kustannukset vaihtelevat opiskelijamäärien mukaan enemmän kuin ammatillisen peruskoulutuksen vastaavat, koska kiinteiden kustannusten osuudet ovat jonkin verran pienemmät tässä tutkinnossa. Tämän selittää suureksi osaksi se, että päällystötutkinnossa on suhteellisesti vähemmän harjoitusaluepäiviä ja enemmän luokkaopetusta kuin esim. pelastajatutkinnossa.

Opiskelijoita oli päällystökoulutuksessa vuonna 2010 edellisvuotta enemmän, joka nosti kokonaiskustannuksia. Kustannusperusteinen koulutettavapäivän hinta AMK -

opetuksessa nousi yli tavoiteasetannan kuitenkin lähinnä siitä syystä että koulutukselle kohdistui vuonna 2010 enemmän pääomakustannuksia kuin aiempina vuosina.

SM:n osuus päällystötutkinnon opiskelijakohtaisesta käyttömenosta oli 3890 euroa, joka oli jonkun verran asetettua tavoitetta alhaisempi. Tunnusluku lasketaan vähentämällä päällystökoulutuksen vuosikohtaisesta käyttömenosta Savonia-ammattikorkeakoulun Pelastusopistolle kohdistama rahoitus tähän toimintaan ja laskemalla jäljelle jäävästä osuudesta opiskelijakohtainen käyttömeno. Tämän tunnusluvun vuosittainen vaihtelu riippuu opiskelijamääristä, joka vaikuttaa suuresti AMK -koulutuksen kokonaiskustannuksiin. Savonian rahoitusosuus ei vaihtelee vuosittain opiskelijamäärien mukaan, vaan rahoitus määrittyy pääosin pidemmän aikavälin kustannusten ja opiskelijamäärän mukaan ja pysyy melko tasaisena opiskelijamäärän vuosittaisesta vaihtelusta huolimatta. Vuonna 2010 rahoitusosuus oli poikkeuksellisen hyvällä tasolla suhteessa valtion talousarviosta maksettuihin päällystökoulutuksen käyttömenoihin.

Ammatillinen lisäkoulutuksen koulutettavapäivän hinta

Ammatillisen lisäkoulutuksen koulutettavapäivän hintaan lasketaan täydennyskoulutuksen ja varautumiskoulutuksen kustannukset ja jaetaan summa näiden koulutuslajien koulutettavapäivien määrällä.

Taloudellisuustavoitetta ei näiden koulutusten osalta saavutettu. Täydennyskoulutuksen osalta sekä taloudellisuus että kustannusvastaavuus paranivat jonkin verran, mutta varautumiskoulutuksen osalta tilanne oli vuonna 2010 päinvastainen. Pakollisen varautumiskoulutuksen volyyymi laski koulutettavapäivillä mitattuna selvästi vuoteen 2009, joka nosti varautumiskoulutuksen koulutettavapäivän hintaa ja siten myös ammatillisen lisäkoulutuksen koulutettavapäivän hintaa. Varautumiskoulutuksen kysyntään on vaikuttanut ainakin väliaikaisesti varautumiskoulutusta koordinoivan aluehallinnon uudelleenjärjestäytyminen.

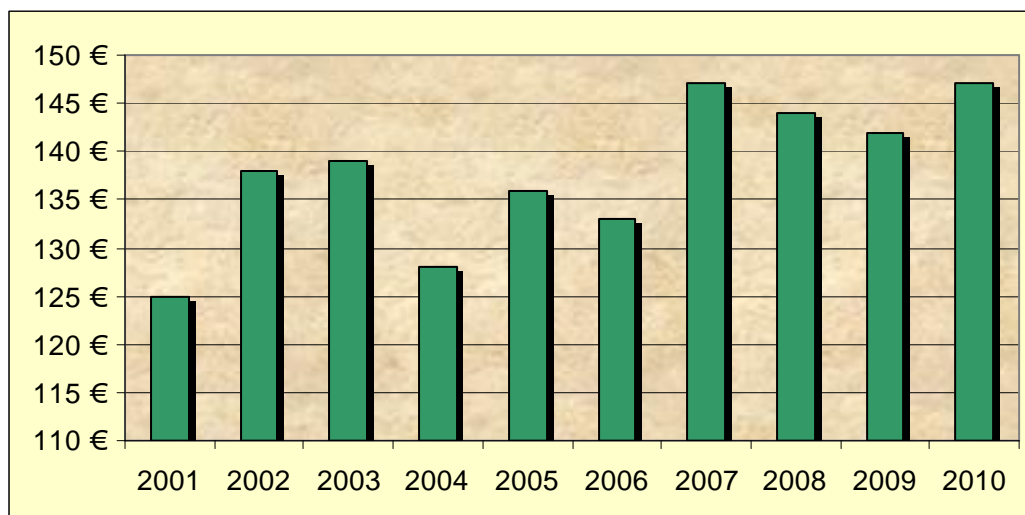
Koulutuksen kokonaiskustannukset ja henkilötyövuodet

Pelastusopiston tutkintoon johtavan - sekä ammatillisen lisäkoulutuksen kokonaiskustannukset jäivät alle tavoitteen, mutta nousivat edellisvuoteen verrattuna. Tämä oli ennakoitavissa; varsinkin pääomakustannusten määrä on nousussa, koska etenkin viimevuosien runsaat pitkävaikutteiset investoinnit vaikuttavat mm. poistojen määrään. Varsinaisissa koulutuksen käyttömenoissa tapahtui jopa pienoista laskua ja yleisesti ottaen taloudellisuuden voidaan sanoa hieman parantuneen, joka on jatkossa elinehto kiristyvän talousarviotalouden oloissa.

Koulutuksen henkilötyövuosimäärään on laskettu sekä opettajien että tukipalvelujen htv -määrät. Koulutukseen kohdistuvat htv -määrät ovat laskeneet tuottavuusohjelman tavoitteiden mukaisesti ja asetettu tavoite tältä osin alitettiin selvästi.

Taulukko 2. Muut taloudellisuuden tunnusluvut

	TOTEUTUMA 2008	TOTEUTUMA 2009	TOTEUTUMA 2010
Koulutettavapäivän keskimääräinen bruttohinta	144	142	147
Opiskelijakohtainen käyttömeno amk-koulutuksessa	19 376	19 773	19 480
Täydennyskoulutuksen koulutettavapäivän hinta	267	264	230
Pakollisen varautumiskoulutuksen koulutettavapäivän hinta	131	153	221
Muun varautumiskoulutuksen koulutettavapäivän hinta	131	131	155

Kuva 1. Keskimääräinen koulutettavapäivän hinta vuosina 2001-2010

2.2.2. Toiminnan tuottavuus

Taulukko 3. Tuottavuuden toteutuma ja tavoite

	TOTEUTUMA 2008	TOTEUTUMA 2009	TAVOITE 2010	TOTEUTUMA 2010	ERO TAVOITE/ TOTEUTUMA 2010
Koulutettavapäivät/ Henkilötyövuodet	967	914	960	985	+ 2,60 %
Koulutettavapäivät/ Opettaja	1 323	1173	1 200	1266	+ 5,25 %
Opiskelijat/Opettaja	7,4	6,5	7,1	7,04	- 0,91

Toteutumatieto on laskettu seuraavasti:

Koulutettavapäivät/henkilötyövuodet: $92451 / 93,8 = 985$

Koulutettavapäivät/opettaja: $92451 / 73 = 1266$

Opiskelijat/opettaja: $92451 / 180 / 73 = 7,04$

Opetustunnit: Luento – ja tuntiopetuksen osuus: 2006: 9 578 opetustuntia, 2007: 11 433 opetustuntia, 2008: 12 937 opetustuntia, 2009: 8 039 opetustuntia, 2010: 11365

Opiskelijamäärän lisäys nostaa kpv/htv sekä kpv/opettaja lukua yli tavoitearvon. Tuottavuuden lisäys on kuitenkin osittain näennäistä, koska opiskelijamäärän lisäys kohdistui lähinnä suurelta osin hätäkeskuspäivystäjäkoulutukseen, jonka ylimääräiset kurssit hoidetaan suurelta osin ulkopuolisella tuntiopetuksella, joka ei näy tuottavuusmittareiden panos/tuotos suhteessa. Tuottavuutta alentava tekijä on varautumiskoulutuksen tavallista alhaisempi koulutettavapäiväkertymä. Voidaan kuitenkin todeta, että tavoitteet tuottavuuden osalta saavutettiin tulossopimuksen mukaisesti.

2.2.3. Maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Taulukko 4. Maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus vuonna 2010

	Budjettituetut liiketaloudelliset suoritteet (2 §)	Liike- taloudelliset suoritteet (4 §)	Liiketaloudellinen toiminta yhteensä	Julkis- oikeudelliset suoritteet (1 §)	Yhteisrahoitteinen toiminta
TUOTOT					
Maksullisen toiminnan myyntituotot	59 465	743 229	802 694	115 240	
Maksullisen toiminnan muut tuotot		263 688	263 688		
TUOTOT YHTEENSÄ	59 465	1 006 917	1 066 382	115 240	1 822 789
KUSTANNUKSET					
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	15 690	15 690	2 238	281 317
Henkilöstökustannukset	65 111	365 373	430 484	167 746	1 020 960
Vuokrat	2 182	198	2 380	10 396	116 889
Palvelujen ostot	9 338	85 246	94 584	19 256	167 789
Muut erilliskustannukset	3 167	28 749	31 917	4 865	160 094
Erilliskustannukset yht.	79 798	495 256	575 054	204 501	1 747 050
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-20 333	511 661	491 328	-89 261	75 739
Maksullisen toiminnan osuus Yhteiskustannukset					
- tukitoimintojen kustannukset	20 588	158 655	179 243	41 804	472 029
- poistot	2 070	62 318	64 389	4 204	48 620
- korot	321	2 477	2 798	653	7 548
- muut yhteiskustannukset	81 385	413 017	494 402	115 844	125 607
= osuus yhteiskustannuksista yhteensä	104 364	636 468	740 832	162 504	653 805
Kokonaiskustannukset yhteensä	184 162	1 131 724	1 315 886	367 006	2 400 854
YLIJÄÄMÄ (+)/ALIJÄÄMÄ (-)	-124 697	-124 807	-249 504	-251 766	-578 065
Kustannusvastaavuusprosentti	32 %	89 %	81 %	31 %	76 %

Taulukko 5. Maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuden tavoitteet ja toteuma

	TOTEUTUMA 2008	TOTEUTUMA 2009	TAVOITE 2010	TOTEUTUMA 2010	ERO TAVOITE/ TOTEUTUMA 2010
Liiketaloudelliset, markkinahintaiset suoritteet	74 %	74 %	100 %	89 %	- 11
Budjettivaroin tuetut liiketaloudelliset suoritteet	21 %	21 %	40 %	32 %	- 8
Julkisoikeudelliset suoritteet	25 %	26 %	40 %	31 %	- 9
Yhteisrahoitteinen toiminta	43 %	101 %		76 %	-

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat on laadittu suoritteista, jotka muodostuvat sisäasiainministeriön maksuperustepäätöksen 1 § - 2 § ja 5 §:n mukaisesta toiminnasta. Pelastusopistolla on kahdenlaisia liiketaloudellisesti hinnoiteltavia suoritteita: 2§ mukaisia ns. budjettivaroin tuettuja suoritteita, jotka ovat valtion 60 % kurssipäivän hinnasta subventoimaa koulutusta, sekä 5 §:n mukaisia puhtaasti liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavia suoritteita. Molemmista suoriteryhmistä on laadittu omat kustannusvastaavuuslaskelmansa. Lisäksi maksulliseen toimintaan kuuluvat julkisoikeudelliset suoritteet (1 §), joille maksuperustepäätöksessä on säädetty kiinteä hinta.

Budjettivaroin tuetut liiketaloudelliset suoritteet (2§)

SM:n asetuksessa Pelastusopiston maksullisista suoritteista kohdassa 2§ mainitaan seuraavaa: ”Pelastusopistolain 36 §:n 2 momentissa tarkoitettuja suoritteita, joista Pelastusopisto perii asiakasmaksuna keskimäärin 40 prosenttia kurssin kuluista, ovat Pelastusopiston harjoitusalueella sovellettuina harjoituksina toteutettavat kurssit, joilla opetetaan pelastuslaitosten ja sopimuspalokuntien miehistöltä vaadittavaa pelastustoiminnan ammattiteknistä osaamista.”

Budjettivaroin tuetun täydennyskoulutuksen tulokertymä oli hieman pienempi kuin edellisenä vuonna (59 465 euroa), ja sen osuus kaikesta maksullisesta toiminnasta on

tällä hetkellä varsin pieni. Kustannusvastaavuus on parantunut 27 %:sta 32 %:iin, johon on syynä opettajatuntien vähempi kohdistuminen näille kursseille. Tämä kertoo joko työajanseurannan täyttämisen tapahtuneista muutoksista tai siitä, että harjoittavassa opetuksessa on käytetty vähemmän opettajia, joka suoraan vaikuttaa järjestettävän opetuksen kustannuksiin. Vuonna 2010 järjestettiin 16 pelastuslaitoksille suunnattua kurssia, jotka luetaan tähän kategoriaan. Jotta 40 % kustannusvastaavuustavoite voitaisiin saavuttaa, olisi joka kurssista saatava tällä kustannustasolla n. 950 euroa ja jokaisesta koulutettavapäivästä 40 euroa lisää tuloa. Hinnoittelun tarkentamista on jatkettava kustannuksia hiomalla ja hintoja korottamalla, mutta kuitenkin siten, että hinnat pysyisivät pelastuslaitosten maksukyvyn rajoissa.

Markkinaperusteisesti hinnoiteltavat liiketaloudelliset suoritteet (5 §)

Markkinahintaisissa, maksuasetuksen 5 §:ssä kuvatuissa suoritteissa kustannusvastaavuus on noussut 89 %:iin, joka on selvä parannus vuosien 2008 - 2009 lukemiin. Opettajien työaikakohdennusten tarkentuminen on yksi asia, joka vaikuttaa parantavasti kv -prosenttiin. Asiaan vaikuttaa jonkin verran myös se, että opettajien muu työ kuin opetustyö on kohdennettu suoritteille kustannuslaskennassa eri perusteella kuin ennen (koulutettavapäiväperuste). Maksulliselle toiminnalle kohdistuvien poistojen määrät ovat kuitenkin nousseet koulutukseen kohdistuvien investointien myötä, mikä taas heikentää kustannusvastaavuutta.

Tulot ovat merkittävästi lisääntyneet vuosiin 2008 ja 2009 verrattuna ja se vaikuttaa myös parantavasti kustannusvastaavuusprosenttiin. Liiketaloudellisen koulutuksen tulot ovat vain hieman lisääntyneet, mutta erilaisten maksullisten polttotestausten ja tilausselvitysten määrä on noussut selvästi ja tämän toiminnan kate on jonkin verran koulutustoimintaa suurempi. Julkaisujen myynti on myös lisääntynyt ja ulkopuolisille myytävien julkaisujen hintoja on tarkistettu huomattavasti ylöspäin.

Kustannusvastaavuuslaskelman käyttäjäämän/myyntikatteen osuus, joka saadaan vähentämällä tuloista muuttuvat kustannukset, on 511 661 euroa. Tämä on summa, jolla pystytään kattamaan toiminnan kiinteitä kustannuksia, eli yhteiskustannusosuuksia ja

pääomakustannuksia. Käyttäjämän osuus nousi edellisvuoden vertailuluvusta 176 814 euroa.

Liiketaloudellinen toiminta yhteensä

Budjettivaroin tuetun ja markkinahintaisen liiketaloudellisen toiminnan yhteinen alijäämä pienentyi 213 522 eurolla ja kustannusvastaavuus nousi 81 prosenttiin. Budjettivaroin tuetun toiminnan osuus alijäämästä oli 50 %, mutta osuus tuloista vain 6 %. Niin kauan kuin osa toiminnasta on subventoitua, yli 80 % kustannusvastaavuutta liiketaloudellisen toiminnan yhteisenä kustannusvastaavuusprosenttina voidaan pitää kohtuullisen hyvänä. Molempien kustannusvastaavuusprosenttien on kuitenkin vielä lähivuosina noustava siten, että markkinahintainen toiminta on oikeasti täyskatteellista toimintaa ja budjettivaroin tuetussa toiminnassa ollaan lähempänä 40 prosenttia.

Julkisoikeudelliset suoritteet (1 §)

Julkisoikeudellisten suoritteiden eli Pelastusopistolla lähinnä kelpoisuutta tuottavien kurssien kustannusvastaavuus on noussut 4 prosenttiyksikköä 31 prosenttiin. Koulutettavapäivien ja tulojen määrä oli pienempi kuin edellisenä vuotena, mutta suoria kuluja oli kuitenkin suhteellisesti enemmän varsinkin vesipelastuskurssissa, jossa joudutaan mm. vuokraamaan ulkopuolisia kurssitiloja harjoitteluun. Opetustunteja on kohdistunut näihin kursseihin selvästi vähemmän kuin edellisenä vuotena, joka selittää henkilöstömenojen pudotuksen ja kustannusvastaavuuden parantumisen.

Tulossopimustavoitteeseen (40 %) on kustannusvastaavuuden osalta vielä matkaa, mutta vuoden 2011 alusta voimaan tullut uusi maksuasetus korottaa näiden kurssien kurssimaksuja paremmin vastaamaan niihin uhrattavia taloudellisia resursseja.

Taulukko 6. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus vuosina 2008-2010

	Julkisoikeudelliset suoritteet			Liiketaloudelliset suoritteet		
	2008	2009 yht.	2010 yht.	2008	2009 yht.	2010 yht.
(1000 e)						
TUOTOT						
maksullisen toiminnan tuotot						
- maksullisen toiminnan myyntituotot	108	138	115	713	669	803
- maksullisen toiminnan muut tuotot				248	224	264
Tuotot yhteensä	108	138	115	961	893	1 067
KUSTANNUKSET						
maksullisen toiminnan erilliskustannukset						
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	1	8	2	11	11	16
- henkilöstökustannukset	230	277	168	558	515	430
- vuokrat	4	1	10	4	5	2
- palvelujen ostot	12	22	19	83	82	95
- muut erilliskustannukset	14	4	5	26	25	32
Erilliskustannukset yhteensä	261	312	204	682	638	575
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-153	-174	-89	279	255	492
maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista						
- tukitoimintojen kustannukset	16	52	42	56	175	180
- poistot	15	12	4	52	42	64
- korot	2	1	1	6	2	3
- muut yhteiskustannukset	137	125	116	750	498	494
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	170	190	163	864	718	718
Kokonaiskustannukset yhteensä	431	502	367	1 546	1 356	1 293
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-323	-364	-252	-585	-463	-226
KUSTANNUSVASTAAVUUS	323	364	252	585	463	226
Kustannusvastaavuus -%	25 %	27 %	31 %	62 %	66 %	83 %

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Yhteisrahoitteista toimintaan sisältyviä rahoituslähteitä ja hankkeita on kuvattu tarkemmin kohdassa rahoitusrakenteen analyysin kohdassa ulkoinen rahoitus.

Valtionkonttorin ohjeessa yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman laatimisesta ei edelleenkään ohjeisteta sitä, miten investointihankkeita käsitellään laskelmissa. Koska investoinnit eivät kuulu laskelman kaavaan, on ne jätetty pois. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus näin laskettuna on 76 %, joka voidaan katsoa osuudeksi, jolla Pelastusopisto on saanut hankkeidensa kustannuksia rahoitetuksi jostain muualta kuin kehysrahasta. Jos investoinnit lisätään laskelmaan, olisi kustannusvastaavuus 61 %.

Tulossopimuksessa 2010 ei asetettu tavoitetta yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuudelle. On kuitenkin selvää, että 100 % on tavoitteena erittäin vaikea, mikäli hankkeille kohdistetaan todellisia yhteiskustannuksia, kuten Pelastusopiston laskelmassa on tehty valtiokonttorin ohjeistuksen mukaan. Yhteisrahoitteisessa toiminnassa suurimmassa osassa eri rahoittajien hankkeita, - olivat ne kansallisia tai EU-rahoitteisia -, on aina omarahoitusosuus ja hyvin harvoin on mahdollista sopia kokonaiskustannusmallin käytöstä, joka toisi hankkeen korvattavien kustannusten piiriin myös sellaisia kustannuksia, joita ei kirjanpidossa suoraan pystytä kohdentamaan.

Taulukko 7. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosina 2008-2010

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)

	2008	2009	2010
(1000 e)			
TUOTOT			
yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	199	268	273
- EU:lta saatu rahoitus	374	1 587	1 508
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus		5	7
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot		3	35
Tuotot yhteensä	573	1 863	1 823
KUSTANNUKSET			
yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset			
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	4	20	281
- henkilöstökustannukset	510	678	1 021
- vuokrat	10	44	117
- palvelujen ostot	66	129	168
- muut erilliskustannukset	73	82	160
Erilliskustannukset yhteensä	663	953	1 747
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-90	910	76
yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista			
- tukitoimintojen kustannukset	149	641	472
- poistot	133	158	48
- korot			8
- muut yhteiskustannukset	388	98	126
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	670	897	654
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 333	1 850	2 401
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-760	13	-578
Kustannusvastaavuus -%	43 %	101 %	76 %

2.3. Koulutuksen tuotokset ja laadunhallinta

2.3.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Tutkinnot ja koulutettavapäivät

Taulukko 8. Tutkinnot ja koulutettavapäivät: määrällisten tulosten tavoitteet ja toteuma

	TOTEUTUMA 2008	TOTEUTUMA 2009	TAVOITE 2010	TOTEUTUMA 2010	EROTUS/ TAVOITE 2010	EROTUS 2010/ 2009
1. TUTKINNOT	235	204	250	227	-28	23
- AMK-tutkinnot	32	39	40	22	-18	-17
- Pelastusopiston tutkinnot	203	165	210	205	-5	40
Pelastajatutkinto	118	120	128	127	-1	7
Häke -päivystäjä	65	25	42	38	-4	13
Alipäällystötutkinto	20	20	40	40		20
2. KOULUTETTAVAPÄIVÄT	100 303	86 765	93 840	92 451	-1389	5686
2.1 Tutkintoon johtava koulutus	74 261	73 560	82 440	80 380	-2060	6820
- josta AMK-koulutus	24 724	28 255	27 720	26 700	-1020	-1555
2.2 Ammatillinen lisäkoulutus	26 042	13 205	11 400	12 071	671	-1134
- Varautumiskoulutus (1 §)	11 841	7 114	5 000	5 737	737	-1377
, josta pakollista väestönsuojelukoulutusta	4 610	1 779	2 250	1 223	-1027	-556
- Rajoitetun kelpoisuuden tuottava täydennyskoulutus	1 440	1 495	1 400	1 330	-70	-165
- budjettivaroin tuettu täydennyskoulutus,	849	696	1 000	655	-345	-41
- liikeloudellinen täydennyskoulutus	4 248	3 900	4 000	4 349	349	449

Tutkintoja suoritettiin lähes tavoitteiden mukaisesti. Suurin poikkeama on AMK-tutkinnoissa. Tilanne kuitenkin tasoittunee tulevien vuosien aikana.

Koulutettavapäiväkertymässä oli edellisvuoden tapaan havaittavissa valtion aluehallintouudistuksesta aiheutuva varautumiskoulutuksen järjestelyjen siirtymäaika. Kansallisen ja kansainvälisen talouden kehityksen heijastusvaikutukset olivat nähtävissä myös ammatillisen täydennyskoulutuksen kysynnässä, vaikka liikeloudellisen täydennyskoulutuksen koulutettavapäivätavoitteet ylittyivätkin.

2.3.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Palaute, hakeneet ja aloituspaikat sekä opiskelun keskeyttäminen

Tutkintopalautteita arvioitaessa myönteinen huomio kiinnittyi alipääallystötutkinnon palautteissa tapahtuneeseen parantumiseen, mikä osaltaan kertoo tutkinnon kehittämistyön tuloksellisuudesta. (Taulukko 7.)

Hätäkeskuspäivystäjäkoulutuksen palautteista on havaittavissa selkeästi suurempi tyytyväisyys Pelastusopistolla järjestettyyn opetukseen verrattuna alueellisesti toteutettuun koulutukseen.

Pelastusopisto on hyvin vetovoimainen opiskeluympäristö. Tätä ilmentää hakeneiden lukumäärän kasvu suhteessa aloituspaikkoihin. Ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttämisprosentti on jonkin verran kohonnut vuodesta 2009, mutta edelleen erittäin suuri osa opiskelemaan valituista suorittaa tutkinnon. Keskeyttämiset ovat lisääntyneet lähinnä hätäkeskuspäivystäjäkoulutuksessa. Lisäksi on huomattava, että palopääallystön koulutusohjelman keskeyttämisprosenttiin on laskettu opintonsa keskeyttäneiden ohella myös ne opiskelijat, jotka eivät ole saaneet tutkintoaan valmiiksi opinto-oikeusajan puitteissa.

Ammatillisen täydennyskoulutuksesta ja varautumiskoulutuksesta saadut palautteet osoittavat korkeaa tyytyväisyyttä opetuksen laatuun.

Taulukko 9. Laadunhallinta koulutuksessa

	2008 Toteuma	2009 Toteuma	2010 Tavoite	2010 Toteuma
Tutkintopalaute (päättävien kurssien opiskelijoiden kokonaisarviointi asteikolla 1-4), kokonaiskeskiarvo	2,96	3,06	3,00	3,1
-pelastajan koulutusohjelma, ka.	3,25	3,46		3,3
-alipäälylystön koulutusohjelma, ka.	2,73	2,67		3,0
-häätäkeskuspäivystäjän koulutusohjelma, ka.	2,90	3,04		3,1
Täydennyskoulutus palaute (laatuasteikolla 1 – 4)	3,54	3,50	3,50	3,51
Varautumiskoulutuksen palaute (laatuasteikolla 1 – 4)	3,55	3,54	3,50	3,65
Hakeneiden lukumäärä/aloituspaikat	5,89	5,33	5,0	6,6
Ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttämisprosentti		0,4		2,85
Ammattikorkeakoulutuksen keskeyttämisprosentti		3,2		0,66

3. TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISTOIMINTA

3.1. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan vaikuttavuus

Sisäasiainministeriön tutkimusstrategian mukaan Pelastusopisto vastaa pelastustoimen tutkimustoiminnan koordinoinnista Suomessa. Pelastusopisto huolehti osaltaan siitä, että pelastustoimen tutkimusohjelman 2010–2014 tavoite ”*Ohjata pelastustoimessa tehtävää tutkimusta ja suunnata tutkimusvoimavarat tehokkaasti ja tuloksellisesti*” toteutui. Yhteistoiminta Palosuojelurahaston kanssa jatkui tiiviinä. Pelastusopisto edisti rahoitusta saaneiden hankkeiden tiedotusta järjestämällä Pelastustoimen tutkimus- ja kehittämishankkeet -seminaarin huhtikuussa 2010. Pelastusopisto järjesti toukokuussa 2010 tutkijatapaamisen, jossa verkostoitui mittava joukko pelastusalaan liittyvää tutkimus- ja kehittämistoimintaa tekeviä toimijoita. Vuonna 2010 Pelastusopisto tiivisti yhteistyötä hallinnonalan oppilaitosten, Poliisiammattikorkeakoulun ja Raja- ja merivartiokoulun kanssa. Syyskuussa 2010 Pelastusopistolla järjestettiin ensimmäinen

turvallisuuden tutkimuksen seminaari. Pelastusopisto piti yllä rekisteriä tutkimushankkeista ja niiden valmistuneista loppuraporteista internet-sivustollaan.

Pelastusopisto vastasi pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastojärjestelmän (PRONTO) ylläpidosta ja kehittämisestä sekä siihen perustuvasta tilastotuotannosta ja tilastojen analysoinnista. Pelastusopisto tuotti PRONTO:n tietojen pohjalta kaksi pelastustoimen tilaa kuvaavaa katsausta, Pelastustoimen taskutilaston ja palokuolemia käsittelevän raportin.

Pelastusopisto on ollut mukana aktiivisesti operatiivisten tietojärjestelmien (PEKE, KEJO, MapInfo) kehityshankkeissa. Pelastusopiston VIRVE/TETRA-testausympäristöä hyödynnettiin vuonna 2010 kahdessa raportoidussa testissä. Pelastusopisto toteutti Pelastustoimen langattoman tiedonsiirron tulevaisuuden tarpeet -hankkeen tiedonkeräyksen vuoden 2010 aikana hankkeen loppuraporttia varten.

Pelastustoimen tulevaisuusluotausraati toimi vuonna 2010 aktiivisesti ja tuotti tutkimusraportin, jossa tarkasteltiin tulevaisuusluotauksen tarvetta ja hyödynnettävyyttä pelastustoimessa. Tutkimuksen tiedonhankintaan liittyen Tulevaisuusluotausraati toteutti kevään 2010 aikana joukon työpajoja sekä järjesti yhden tulevaisuusseminaarin. Tulevaisuusseminaarin kohderyhmänä oli Pelastustoimen johdon foorumin Työvaliokunta. Tulevaisuusluotausraadin trendi- ja skenaarioanalyysia hyödynnettiin vuoden 2010 aikana toteutetussa pelastustoimen strategisessa suunnitteluprosessissa.

Pelastusopisto jatkoi Palotutkimusraadin asiamiestehtävien hoitamista. Palotutkimusraadin tehtävänä on koordinoida, täydentää ja edistää Suomessa tapahtuvaa paloalan tutkimusta. Se tapahtuu yhteistyössä teollisuuden, vakuutusalan ja muun elinkeinoelämän, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten, valtion ja kuntien viranomaisten sekä alan järjestöjen kanssa. Vuonna 2010 Palotutkimusraati teki esiselvityksen paloturvallisuusprofessorin perustamiseksi.

3.2. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan toiminnallinen tehokkuus

3.2.1. Toiminnan taloudellisuus

Taulukko 10. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan taloudellisuus

	2008 toteuma	2009 toteuma	2010 tavoite	2010 toteuma
Taloudellisuus				
Tutkimustoiminnan kokonaiskustannukset	1 789 867	2 150 875	1 758 000	1 936 258
josta Pronton erillismenot	480 291	430 268	400 000	280 309
josta informaatiotekniikan erillismenot		60 583	80 000	59541
josta palontutkinnan erillismenot			24 000	10523
Budjettivaroin tuetun t&k-toiminnan kustannukset	1 041 001	1 017 090	858 000	935 286
- josta erillismenot (kirjanpito)	782 974	681 270		596 139
Yhteisrahoitteisen t&k-toiminnan kustannukset	697 230	1 069 072	800 000	879 665
- josta erillismenot (kirjanpito)	439 524	587 831		486 107
Liiketaloudellisen t&k-toiminnan kustannukset	51 636	64 713	100 000	121 308
- josta erillismenot (kirjanpito)	27 674	39 882		61 070

Pelastusopiston tutkimus - ja kehittämistoiminnan kokonaiskustannukset laskivat n. 10 % edellisvuoden luvuista, mutta silti taloudellisuustavoitteista vielä jonkin verran jäätin. Kustannusten määrä vaihtelee toiminnan volyyymistä johtuen, eli mitä enemmän tutkimusprojekteja ja selvityksiä, niin sitä enemmän kertyy kustannuksiakin. Yhteisrahoitteisen sekä budjettivaroin tuetun toiminnan kustannukset laskivat vuonna 2010 jonkin verran, kun taas liiketaloudellisen T&K-toiminnan osuus toiminnasta kasvoi. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannuksiin vaikuttaa tutkimusprojektien vuosittainen määrä. Liiketaloudellisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan erona on se, että ensiksi mainittu pyrkii siihen että kaikki kustannukset katetaan toiminnan tuloilla. Yhteisrahoitteisessa toiminnassa taas on tyypillistä että siihen saatava rahoitus tyypillisesti kattaa suorista kuluista vain n. 50 % -70 %, eikä kata toiminnan yhteiskustannusosuuksia. Suorista yhteisrahoitteisen T&K-toiminnan kuluista ulkopuolinen rahoitus kattoi viime vuonna 66 %, jolloin omarahoitusosuudeksi jäi 172 134 euroa. Liiketaloudellisen tutkimustoiminnan tulot olivat 111 075 euroa kustannusvastaavuus ollessa tällöin 92 %. Tähän toimintaan on luettu tilaustutkimukset ja testaukset, jotka pyritään hinnoittelemaan kustannusten mukaan.

Budjettirahoituksesta katettavaan T&K-toimintaan luetaan tässä Pronton kehittämiskulut, jotka laskivat selvästi viime vuosiin verrattuna. Kehittämistöiden suunnittelu ja tilausmenettelyprosessin järjeistäminen on vaikuttanut kustannuksia alentavasti. Kaikkia 2010 tilattuja Pronton kehittämistöitä ei pystytty toteuttamaan viime vuonna ja n. 50 000 euron edestä työtä siirtyy maksettavaksi vuoden 2011 määrärahoista.

3.2.2. Toiminnan tuottavuus

Taulukko 11. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuottavuus

	2009 toteuma	2010 tavoite	2010 toteuma
Tuottavuus			
Tutkimusprojektien määrä/henkilötyövuodet	2,7	2	2,6

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuottavuutta kuvaavana mittarina voidaan käyttää tutkimusprojektien määrää henkilötyövuosiin suhteutettuna. Taulukossa 9 on esitetty mittarin arvot vuosina 2009 ja 2010. Tutkimusprojektien määrä suhteessa tehtyihin henkilötyövuosiin on ollut 2,6 vuonna 2010.

3.3. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuotokset ja laadunhallinta

Taulukko 12. Tutkimustoiminnan tuotokset

	2009 toteuma	2010 tavoite	2010 toteuma
Suoritteet			
Julkaisujen lukumäärä	14	6	14
- joista tieteellisiä julkaisuja	1	1	0
Kotimaisten yhteistyöhankkeiden lukumäärä	25	20	22
Kv. hankkeiden lukumäärä	5	6	7

Tutkimusyksikkö on haluttu yhteistyökumppani kotimaisissa ja kansainvälisissä hankkeissa. Kotimaisten yhteistyöhankkeiden määrä väheni hieman edellisvuoteen verrattuna, mihin vaikuttivat useiden edellisvuosien määräaikaisten hankkeiden loppumiset. Vuonna 2010 kotimaisten yhteistyöhankkeita oli yhteensä 22 kappaletta

(Taulukko 10). Kansainvälisiä tutkimus- ja kehittämishankkeita oli seitsemän kappaletta, mikä oli vastaavasti enemmän kuin edellisenä vuonna. Lukuisista yhteistyöhankkeista johtuen vuonna 2010 ilmestyneiden julkaisujen määrä oli edellisvuoden tapaan 14 kappaletta.

Taulukko 13. Tutkimustoiminnan laatu

	2009 toteuma	2010 tavoite	2010 toteuma
Palvelukyky ja laatu			
Tutkimustoimintaa koordinoivien tilaisuuksien lukumäärä	6	6	4
Pelastustoimintaa tukevien tilaustutkimuksien laajuus (htv)	1	1	1

Sisäasiainministeriön tutkimusstrategian mukaan Pelastusopisto vastaa pelastustoimen tutkimustoiminnan koordinoinnista Suomessa. Palvelukykyä kuvaavana toimena voidaan arvioida tutkimustoimintaa koordinoivien tilaisuuksien lukumäärällä, joita vuonna 2010 oli yhteensä neljä (Taulukko 11). Pelastustoimintaa tukevien tilaustutkimusten määrä on pysynyt edellisvuoden tasolla.

Taulukko 14. Tutkimustoiminnan henkiset voimavarat

	2009 ennuste	2010 tavoite	2010 toteuma
Henkiset voimavarat			
Tutkimustoimintaan käytetyt henkilötyövuodet	11,6	13	11,5
Tutkimustoimintaan osallistuneiden opettajien lkm.	10	10	10
Tutkimustoimintaan osallistuneiden opettajien henkilötyövuodet	6,8	5	5

Tutkimusyksikössä työskennelleiden henkilöiden määrä oli suurimmillaan 14 henkilöä vuonna 2010. Koska osa henkilöistä oli määräaikaissa, tehtävissä toimintaan käytetty työpanos henkilötyövuosina laskettuna oli 11,5, mikä oli hieman vähemmän kuin tulossopimuksessa oli suunniteltu, mutta silti edellisen vuoden tasolla. Tutkimusyksikön erityisenä painopisteenä on edesauttaa tutkimustulosten hyödynnettävyyttä pelastustoimessa muun muassa integroimalla tutkimustulokset Pelastusopiston

opetussisältöihin. Tämä voidaan varmistaa kutsumalla opettajia tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Kahtena viime vuonna 10 opettajaa on osallistunut edellä mainittuihin hankkeisiin. Henkilötyövuosina opettajien työpanos on hieman vähentynyt, ollen 5 vuonna 2010.

4. KRIISINHALLINTAKESKUS

Johdon katsaus

Kriisinhallintakeskuksen neljättä toimintavuotta kuvaa edelleen jatkuva muutos keskuksen toiminnassa. Monesta eri lähteestä koostuva rahoituspohja on luonut epävarmuutta henkilökunnan keskuudessa samanaikaisesti kun on pystytty tekemään vahvaa ja vaikuttavaa tulosta. Lakisääteiset perustoiminnot (koulutus, asiantuntijarekrytointi ja –henkilöstöhallinto sekä tutkimus- ja kehittämistoimi) ovat kehittyneet vastaamaan entistä paremmin Kriisinhallintakeskuksen ydintoiminnan tarpeita. Kriisinhallintakeskuksen ydintehtävästä on suoriuduttu hyvin vuonna 2010. Ydintehtävän perustana ovat valmius ja kyky lähettää ulkopoliittiseen päätökseen perustuva määrä koulutettuja ja päteviä asiantuntijoita rauhanturvaamisen ja kriisinhallinnan siviiliasiantuntemuksen tehtäviin lähinnä EU, mutta myös YK ja ETYJ sekä Nato-operaatioissa.

Epävarmuutta vuonna 2010 lisäsi juuri ennen vuoden alkua siirtyneen kansainvälisen pelastustoimen operatiivisten tehtävien yhteensovittaminen muun Kriisinhallintakeskuksen kanssa. Tämä myös piti yllä jatkuvaa muutosta keskuksen toiminnassa. Kansainvälisen pelastustoimen valmiuksia on kehitetty vahvasti hyvin lyhyellä aikavälillä sekä vuoden 2009 kehittämismäärärahan että EU-rahoitteisen projektirahoituksen myötä. Samanaikaisesti valmiuden kehittämisen kanssa ei ole ollut varmuutta rahoituksen jatkumisesta ja tämä ymmärrettävästi on luonut epävarmuuden ilmapiiriä toimintaan.

Muutokset pelastustoimen käytännöissä ovat olleet suuria. FRF-sopimuksen päättyminen kesällä 2010, uusi valmiussopimus, uusi rekrytointi- ja koulutusjärjestelmä ovat tapahtuneet kaikki lyhyellä aikajänteellä ja samanaikaisesti. Muutoksen hallintaan perustettiin Kriisinhallintakeskukseen syksyllä 2010 koordinaatioryhmä, jonka tavoitteena on vakiinnuttaa kansainvälisen pelastustoimen valmiuskäytäntöjä.

Kriisinhallintakeskuksen toiminta on koko ajan perustunut osittain alueelliseen projektirahoitukseen (ESR). Viimeinen projektivaihe päättyi vuoden 2010 loppuun. Projektitoiminnan alueellisesta hyödyllisyydestä, Kriisinhallintakeskuksen uskottavuudesta projektin hallinnoijana ja saavutetuista tuloksista kertoo se, että ELY-keskus on edelleen rahoittamassa tulevana vuosina Kriisinhallintakeskuksen alueellisten toimijoiden osaamisen kehittämiseen liittyviä hankkeita.

Kriisinhallintakeskuksen nopean kasvamisen myötä erilaiset hallinnolliset tehtävät ja vastuut ovat lisääntyneet samanaikaisesti sisäasiainministeriön hallinnonalalla käyttöön otettavien ohjelmistojen ja järjestelyjen myötä. Tässä toimintojen yhteensovittaminen Pelastusopiston kanssa vaatii kärsivällisyyden lisäksi uusia voimavaroja.

Kriisinhallintakeskuksen peruskonsepti on osoittautunut toimivaksi. Siviilikriisinhallinnan koulutus- ja rekrytointitoimien järjestäminen keskitetysti on jo nyt todistetusti tehokas tapa hoitaa kansallisia valmiuksia. Tulevaisuudessa on käytettävä nykyistä suurempaa harkintaa sen suhteen, onko nykyisillä hallinnollisilla ja voimavararatkaisulla mielekäästä ottaa mitään uusia tehtäviä vastuulle. Samalla on edelleen kriittisesti pyrittävä arvioimaan Kriisinhallintakeskuksen ja Pelastusopiston toimintojen synergiaetuja toimintojen erilaisuudesta johtuen.

Suomessa lienee odotettavissa aloitteita rauhanvälitykseen liittyvien valmiuksien tehostamiseksi. Kriisinhallintakeskuksen jo nyt todennettu kokemus siviilikriisinhallinnan kansallisten valmiuksien keskuksena yhdistettynä toimivaan tutkimukseen muodostaa jo nyt kokonaisuuden, johon olisi luonteva lisätä rauhanvälitykseen liittyvien valmiuksien kehittämistä. Tämä edellyttäisi kuitenkin edellisessä kappaleessa esitettyjen huomioiden muistamista.

Kriisinhallintakeskus tarvitsee voimakkaan kehittämisen ja muutoksen jälkeen vakautta sekä taloudellisiin kehyksiin että henkilöstöön liittyvissä voimavaroissa. Tähän vakiinnuttamiseen ja henkilöstön työhyvinvoinnin edelleen hyvänä ylläpitämiseen liittyy vahva tarve saada Kriisinhallintakeskusta vaivanneet toimitilapuuutteet asianmukaiseen järjestykseen.

4.1. Kriisinhallintakeskuksen toiminnan vaikuttavuus

Kriisinhallintakeskus on pystynyt menestyksellisesti vastaamaan ulkoasiainministeriön poliittisen päätöksen mukaiseen Suomen osallistumiseen siviilikriisinhallintaoperaatioissa vuonna 2010. Kriisinhallintakeskuksen lähettämien asiantuntijoiden lukumäärä on pysynyt keskimäärin noin 160 asiantuntijassa, joka ylittää myös siviilikriisinhallinnan kansallisen strategian (2008) tavoitteet ja on yhdenmukainen myös turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon (2009) tavoitteen kanssa. Selonteon mukainen merkittävä kasvu yli 160 asiantuntijasta vaatisi selviä kehyslisäyksiä sekä UM:n skh -momenttiin että SM:n alaisiin kansallisiin valmiuksiin.

Kriisinhallintakeskus on pystynyt erityisen hyvin vastaamaan rekryointitarpeeseen EUPOL Afganistan operaatioon, johon rekryointi on koettu muissa EU jäsenvaltioissa haastavaksi. Ulkoasiainministeriön alkuvuodesta 2010 asettama poliittinen tavoite vähintään 30 suomalaisesta asiantuntijasta täyttyi vuoden 2010 ensimmäisen puoliskon aikana ja määrää on kyetty sen jälkeen vielä nostamaan noin 35 asiantuntijaan. Lisäksi Afganistanissa on Kriisinhallintakeskuksen lähettämiä asiantuntijoita sekä EU:n erityisedustajan että Naton siviiliedustajan toimistossa. Samanaikaisesti Suomella on CRT -reservissä (poolissa) 20 nopeisiin lähtöihin koulutettua asiantuntijaa ja vuonna 2010 toteutettu haku EU:n SSR -reserviin kohdistui valintana 12 suomalaiseen asiantuntijaan. Kriisinhallintakeskus on operatiivinen valmiuden ylläpitäjä suomalaisille CRT- ja SSR -asiantuntijoille.

Kriisinhallintakeskuksen koulutustoimintaa on pystytty kasvavan osallistumisen myötä tehostamaan erityisesti operaatioihin lähetettävien asiantuntijoiden perehdytyskoulutusten tehostamisella. Vuonna 2010 lähes kaikki asiantuntijat saivat Kriisinhallintakeskuksen järjestämän perehdytyskoulutuksen ja erityisen vaativiin

operaatiokohteisiin kuten Afganistan perehdytyskoulutuksesta on luotu perusteellinen viiden koulutuspäivän kokonaisuus. Kriisinhallintakeskus osallistui syksyllä 2010 käynnistyneeseen EU-komissiorahoitteiseen ENTRI -siviilikriisinhallinnan koulutushakuun nimenomaan Afganistan perehdytyskoulutustarjouksella CRT-koulutuksen lisäksi. Tämä EU-komissiorahoitus varmistui marraskuun lopussa 2010. Verkkokoulutusmateriaalia on kehitetty edelleen ja se muodostaa tärkeän osan Kriisinhallintakeskuksen koulutusjärjestelmää. YK-koulutusyhteistyöstä esimerkkinä on UNITARin kanssa tehty inhimillisen turvallisuuden verkkopohjainen koulutusohjelma jo perinteisten OCHA ja OPCW -koulutusten isännöinnin lisäksi.

Kriisinhallintakeskuksen asiantuntijarekrytointi, henkilöstöhallinto, tilanpäivystys ja operatiotuki ovat kehittyneet edelleen. Rekrytointi on pysynyt avoimena ja tasapuolisena samalla kun vuoden 2010 aikana kansainvälisen pelastustoimen rekrytointi- ja operatiotukitehtäviä on sovitettu yhteen siviilikriisinhallinnan rekrytointi- ja henkilöstöhallintotoimintojen kanssa. Kansainvälisen pelastustoimen operatiiviset tehtävät Haitissa, Albaniassa ja Pakistanissa ovat osoittaneet järjestelmän toimivuuden Kriisinhallintakeskuksessa. Samalla päivystysjärjestelmää on kehitetty vastaamaan sekä siviilikriisinhallinnan operaatioissa olevien asiantuntijoiden että kansainvälisen pelastustoimen operaatioiden tarpeita. Kriisinhallintakeskuksessa on tilannekuvahuone ja tilannekuvajärjestelmää on kehitetty siten, että siitä lähitulevaisuudessa muodostuu päivittyvän tilannekuvan lisäksi kaksisuuntainen yhteydenpitojärjestelmä asiantuntijoiden ja Kriisinhallintakeskuksen välillä.

Kansainvälisen pelastustoimen operatiivisia valmiuksia on kehitetty sekä vielä vuoden 2009 kehittämismäärärahan turvin että EU:n rahoittaman EU Cold Condition Module I – koulutus- ja varustehankintaprojektin kautta. Menestyksellinen toiminta tällä saralla sai vahvistuksen vuoden 2010 loppupuolella myönnettyllä EU-rahoituksella EU Cold Condition Module –hankkeen toiseen vaiheeseen. Vuoden 2009 lopussa sisäasiainministeriöstä siirretyn kansainvälisen pelastustoimen operatiivisten tehtävien valmisteluvastuun yhdenmukaistamiseksi Kriisinhallintakeskukseen perustettiin loppusyksystä 2010 kansainvälisen pelastustoimen koordinaatioryhmä.

Kriisinhallintakeskus on kyennyt toteuttamaan varsin hyvin sekä YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 että kansallisen 1325 toimintaohjelman suosituksia toiminnassaan. Suomi on asukaslukuun nähden suhteellisesti tasa-arvoisin EU:n jäsenvaltio sukupuolitaso-arvoon liittyen asiantuntijoiden lähettämässä ja 1325-tematiikka on valtavirtaistettu Kriisinhallintakeskuksen operatiiviseen toimintaan. Tätä valtavirtaistamista on tukenut myös Kriisinhallintakeskuksen tutkimus- ja kehittämissektorin tutkimus- ja julkaisutoiminta, joka on julkaissut aiheeseen liittyvää tutkimusmateriaalia. Tämän lisäksi Kriisinhallintakeskus on sisäasiainministeriön tasa-arvo-ohjelman kärkihankkeena.

Kriisinhallintakeskuksen tutkimus- ja kehittämissettori on toiminut pääasiassa kehysrahoituksen ulkopuolisella rahoituksella. Marraskuussa 2010 julkaistiin Kriisinhallintakeskuksen kolmas akateemiset kriteerit täyttävä CMC Finland Yearbook-vuosikirja. Vuonna 2010 julkaistiin myös uusi Kriisinhallintakeskuksen inhimillisen turvallisuuden tutkimusohjelma. Tutkimus- ja kehittämissettori sai keväällä 2010 päätökseen laajan syksyllä 2009 käynnistetyn siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden tyytyväisyystutkimuksen. Tutkimuksen loppuraportti valmistui keväällä 2010. Tutkimuksen suosituksissa vahvasti esille nousseeseen yhteydenpidon vahvistamiseen asiantuntijoihin valtiotyönantajan edustajan eli Kriisinhallintakeskuksen toimesta on panostettu vuonna 2010 tekemällä poikkihallinnollisia asiantuntijavierailuja operaatioissa ja perustamalla CMC Finland uutiskirje, joka lähetetään sähköisessä muodossa neljä kertaa vuodessa kaikille asiantuntijoille. Kuukausittain koostettava asiantuntijoiden yhteydenpitoraporttikooste on lähetetty sidosryhmille säännöllisesti. Kriisinhallintakeskus sai ministeriöltä luvan määräaikaisen kehysrahoitteisen tutkimus- ja kehittämisjohtajan rekrytointiin syksyllä 2010 ja tämä tulee osaltaan projektirahoitusta kestävämmiin vakiinnuttamaan tutkimuksen osaksi Kriisinhallintakeskuksen työtä.

Tutkimus- ja kehittämissettori vastaa julkaisutoiminnasta ja edellä mainitun vuosikirjan lisäksi vuoden 2010 aikana on julkaistu kaksi siviilikriisinhallinnan erikoisjulkaisua. Koulutussektori julkaisi loppusyksystä vuoden 2011 koulutuskalenterin.

Kansainvälinen verkottuminen on jatkunut vuoden 2010 aikana. Koulutuksellista yhteistyötä on tiivistetty Ruotsin Folke Bernadotte -akatemian kanssa. Tämän lisäksi Kriisinhallintakeskus toimi vuonna 2010 International Association of Peacekeeping Training Centres (IAPTC), yli 100 rauhanturva- ja kriisinhallintakoulutusjärjestöstä koostuvan, verkoston siviilikomitean puheenjohtajana. Vuoden 2010 vuosikonferenssin yhteydessä pidetty jäsenistön vuosikokous hyväksyi Suomen isännöidyn vuoden 2012 vuosikonferenssille. Konferenssi järjestetään ulkoasiainministeriön, puolustusministeriön ja sisäasiainministeriön rahoittamana ja Kriisinhallintakeskuksen ja Puolustusvoimien kansainvälisen keskuksen toteuttamana.

Kriisinhallintakeskus on menestyksellisesti toteuttanut siviilikriisinhallinnan kansallisen strategian tavoitteiden mukaisia kahdenvälisiä kehitysyhteistyöhankkeita erityisesti afgaaniviranomaisia kouluttavan poliisi-syyttäjyhteistoimintahankkeen muodossa, jonka pilottivaiheen koulutusosio saatiin päätökseen kesällä 2010. Kahdenvälinen hanke on samalla tukenut EUPOL AFG -operaation strategisia tavoitteita poliisi-syyttäjyhteistyön tehostamiseksi Afganistanissa. Syksyn aikana on valmisteltu jatkohakemusta poliisi-syyttäjyhteistoimintakoulutukseen erityisesti pilottivaiheen aikana käynnistyneen yhteistoimintakäsikirjan loppuun saattamiseksi.

Kriisinhallintakeskuksen ja Puolustusvoimien kansainvälisen keskuksen välille perustettu Kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan osaamiskeskus on jatkanut toimintaansa edistämällä kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan ymmärrystä. Vuoden aikana on järjestetty yhden yhteisen kokonaisvaltaiseen kriisinhallintaan liittyvän seminaarin lisäksi sekä kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan (Integrated Crisis Management) koulutus että SSR (Security Sector Reform) koulutus. SSR-koulutus oli pilottihanke ja ajoittui hyvin ensimmäisten suomalaisten EU SSR -reserviin valittujen asiantuntijoiden valinnan kanssa.

4.2. Kriisinhallintakeskuksen toiminnallinen tehokkuus

4.2.1. Toiminnan taloudellisuus

Taulukko 15. Siviilikriisinhallinnan ja kv -pelastuspalvelun taloudellisuus

	2008 Toteuma	2009 Toteuma	2010 Tavoite	2010 Toteuma
Siviilikriisinhallinnan * kustannukset, €/vuosi	996 997	1 255 030	1 325 000	1 429 965
Kv-pelastuspalvelun ** kustannukset, €/vuosi	-	-	620 000	676 968

* Ei sisällä UM:n määrärahoista maksettuja menoja

**Ei sisällä kv-pelastuspalvelun varautumisen menoja (tali 263020) eikä CCM-projektin menoja

Taulukko 16. Taloudellisuus

	2008 Toteuma	2009 Toteuma	2010 Tavoite	2010 Toteuma
Koulutuskustannukset, SKH	-	649 235	700 000	848 042
Koulutuskustannukset, kv-pelastus			96 000	344 504
Koulutuspäivän keskimääräinen kustannus (enintään)	-	432	700	521
Keskimääräinen kustannus per kurssilainen (enintään)	-	1 950	2 650	3 095
Palvelussuhteen keskimääräinen kustannus (SM) (enintään)	-	3 846	2 100	3 693
Koulutuspäivän keskimääräinen kustannus (enintään) (kv-pelastus)			300	476
Keskimääräinen kustannus per kurssilainen (enintään) (kv- pelastus)			2 500	957

4.2.2. Toiminnan tuottavuus

Taulukko 17. Toiminnan tuottavuus

	2008 Toteuma	2009 Toteuma	2010 Tavoite	2010 Toteuma
Koulutettujen määrä per koulutukseen käytetyt htv:t SKH	-	71	75	44
Koulutuspäivien määrä per koulutukseen käytetyt htv:t SKH	-	320	250	261
Palvelussuhteiden määrä per rekrytointiin käytetyt htv:t SKH	-	23	25	24
Koulutettujen määrä per koulutukseen käytetyt htv:t kv-pelastustoimi		133	67	103
Koulutuspäivien määrä per koulutukseen käytetyt htv:t kv-pelastustoimi		287	250	207
Ehdolle asetetut asiantuntijat / HTV (SKH)			32	24
Lähetetyt asiantuntijat / HTV (SKH)			13	14,4

4.3. Kriisinhallintakeskuksen tuotokset ja laadunhallinta

4.3.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 18. Suoritteiden määrät

	2008 Toteuma	2009 Toteuma	2010 Tavoite	2010 Toteuma
Koulutuspäivät, SKH	1 362	1 504	1 500	1 628
Koulutuspäivät, kv-pelastustoimen valmius	512	1 320	500	723
Koulutuspäivät UM	-	310	-	320
Koulutettujen määrä, SKH	270	333	300	274
Koulutettujen määrä, kv-pelastus			100	360
Ehdolle asetetut asiantuntijat			180	158
- josta tehtävään valitut			97	98
Kv-pelastuksen asiantuntijat valmiudessa			40	68
KV-pelastuksen asiantuntijoita tehtäviin			10	23

Taulukko 19. ESR-rahoitus

ESR-rahoitus	2007 Toteuma	2009 Toteuma	2010 Tavoite	2010 Toteuma
Julkaisut		11		10
Koulutuspäivät		110		178
Koulutettujen määrä		28		112
Seminaaripäivien määrä		13		-
Osallistujien määrä		233		-
Määräraha		511 000		379 268
Henkilötyövuodet		6,33		6,26

4.3.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Taulukko 20. Palvelukyky

	2008 Toteuma	2009 Toteuma	2010 Tavoite	2010 Toteuma
Hakeneiden lukumäärä / aloituspaikat (2 kpl EU Concept Core -kursseja, EUPol -kurssi ja HEAT) ¹	-	3,99	4,0	2,9
- joista naisten määrä		2,55	3,0	2
Ulkomaalaiset hakeneet / SKH koulutuksiin valitut		2,17	2	1,34
Hyväksytyt asiantuntijat / ehdolle asetetut		0,49	0,3	0,62

4.4 Kriisinhallintakeskuksen muut tavoitteet

- Osallistutaan Goalkeeperin pilotointiin ja tutkitaan sen lisäksi mahdollisesti tarvittavia asiantuntijarekisterisovelluksia ja niiden soveltuvuutta Kriisinhallintakeskuksen henkilöstösektorin toimintaan.**

Pilotoinnin aloittaminen siirtyi EU:ssa

¹ Koulutuksen vetovoimaa mitataan hakeneiden ja valittujen välisellä suhdeluvulla; mitä suurempi luku, sitä parempi vetovoima.

- 2. Vakiinnutetaan keskitetty päivystysjärjestelmä (skh ja kv pelastustoimi).**
Tavoite on saavutettu ja Kriisinhallintakeskuksessa on keskitetty päivystysjärjestelmä. Kotimaan valmiuksiin suunnatut määrärahat eivät riitä kattamaan tätä palvelua, vaan osa katetaan pelastustoimen arviomäärärahasta.
- 3. Vakiinnutetaan uudestaan käynnistetty siviilipoliisikoulutus ja jatketaan näiden koulutusten toteuttamista yhteistyössä poliisiammattikorkeakoulun kanssa erikseen sovittavalla tavalla.**
Koulutus toteutui yhdessä Polamk:n kanssa hyvin.
- 4. Kehitetään operaatioihin lähtijöiden perehdytyskoulutusta. Tavoitteena on, että kaikki operaatioihin lähtijät ovat osallistuneet perehdytyskoulutuksiin.**
Perehdytyskoulutusten opetussuunnitelma kehittyi, lähes kaikki kävivät perehdytyskoulutuksen ja suurin osa oli palvelussuhteessa jo koulutuksen aikana. Osa koulutuksista toteutettiin yhdessä Folke Bernadotte Academyn kanssa.
- 5. Kriisinhallintakeskus vastaa FRF-henkilöstön rekrytoinnista, koulutuksesta, valmiuden ylläpidosta ja tehtäviin lähettämisestä.**
Toteutui suunnitellusti koko pelastustoimen, ei pelkästään FRF:n osalta.
- 6. Pyritään vahvistamaan osallistumista kansainvälisen pelastustoimen operatiivisiin tehtäviin sekä yksittäisten asiantuntijoiden että moduulien lähettämisen kautta.**
Kriisinhallintakeskus lähetti 23 asiantuntijaa, mikä on suurin määrä tällä vuosituhannella.
- 7. Osallistutaan Kriisinhallintakeskuksen hallinnollista asemaa koskevan selvityksen tekemiseen.**
Selvitys tehtiin ja sen toimeenpanoa jatkojalostetaan yhdessä Pelastusopiston kanssa
- 8. Pyritään vakiinnuttamaan Kokonaisvaltaisen Kriisinhallinnan Osaamiskeskuksen toiminta ja yhteistoimintaperiaatteet Kriisinhallintakeskuksen ja Puolustusvoimien kansainvälisen keskuksen välillä.**

Toiminta on vakiintunut yhteisen koulutuksen toteuttamiseen ja siihen liittyvään koulutusvientiin. Tutkimus ei ole vakiintunut.

9. Julkaistaan vuosikirja 2010 (CMC Finland Yearbook 2010).²

Toteutui

10. Jatketaan siviilikriisinhallinnan kansallisen strategian tavoitteiden toiminnallistamista painopistealueina 1325 ja rekrytoinnin kehittäminen.

Strategian tavoitteet ovat suurimmaksi osaksi saavutettu. 1325 kansallisen ohjelman toteuttamisessa ollaan aktiivisesti mukana, mutta sen vaikuttavuuden arviointi tällä perspektiivillä on haasteellista.

11. Toteutetaan Afganistanin poliisi-syyttäjä -yhteistoiminnan kehitysyhteistyövaroin rahoitettava pilottiprojekti suunnitelman mukaisesti.

Toteutui

12. Toimitaan SM:n tasa-arvo-ohjelman kärkihankkeena.

Toteutui

² Ulkopuolinen projektirahoitus.

5. PELASTUSOPISTON MUUT TAVOITTEET

- 1. Pelastusopisto järjestää ylimääräisen hätäkeskuspäivystäjäkurssin Keravalla 11.1.2010 - 25.5.2011. Kurssin opetusta toteutetaan myös Poliisiammattikorkeakoululla Tampereella sekä Pelastusopistossa Kuopiossa.**

Hätäkeskuspäivystäjäkurssi on toteutettu suunnitelman mukaisesti Keravalla. Vuoden 2010 lopussa suunniteltiin ja valmistauduttiin alueellisen kurssin toteutukseen Porissa alkaen tammikuussa 2011.

- 2. Pelastuslain muutokset huomioidaan opetussuunnitelmatyössä.**

Pelastuslain uudistus ei tullut voimaan alkuperäisen aikataulun mukaisesti.

Opetussuunnitelmien valmistelussa on pyritty kuitenkin ennakoivasti ottamaan huomioon muutokset. Konkreettiset vaikutukset opetussuunnitelmiin selviävät lakiesityksen vahvistamisen myötä.

- 3. Palomiesten eläkeikäpäättöksestä johtuvat vaikutukset työurien pitenemiseen ja vaihtoehtoihin työuriin huomioidaan Pelastusopiston opetussuunnitelmatyössä sekä täydennyskoulutuksessa.**

Päällystön koulutusohjelmaan on sisällytetty opintojakso ”Koulutussuunnittelusta henkilöstön kehittämiseen”, opintojakson laajuus on kolme opintopistettä.

Pelastusopistolla on edustus valtakunnallisessa pelastuslaitosten työhyvinvointia kehittävässä yhteistyöelimessä. Edustuksen kautta saadaan tietoa ja tukea koulutuksen suunnitteluun.

- 4. Pelastusopisto toteuttaa yhdenvertaisuussuunnitelmaa ja esteettömyyskartoitusta.**

Pelastusopisto on noudattanut yhdenvertaisuussuunnitelmaa. Esteettömyyskartoitusta on toteutettu loppuvuonna 2010.

- 5. Pelastusopisto ottaa käyttöön tilaustenhallintajärjestelmä TILHA:n vuonna 2010.**

Tilhan käyttöönottoa on lykätty SM:n suostumuksella vuoteen 2012.

6. Pelastusopisto osallistuu Kieku -hankkeeseen.

Pelastusopisto on osallistunut Kiekun käyttöönottohankkeeseen suunnitelman mukaisesti.

7. Pelastusopisto ja pelastusosasto sopivat syksyllä 2009 valmistuvan lentosammutuspäälliköiden koulutuksen toteutussuunnitelman mukaisen koulutuksen rahoituksen siten, että SM maksaa ilma-alusten käytöstä aiheutuvat kustannukset ja Pelastusopisto hinnoittelee koulutuksen muilta osin liiketaloudellisen täydennyskoulutuksen hinnoitteluperiaattein.

Pelastusopisto järjesti keväällä 2010 ensimmäisen uusimuotoisen lentosammutuspäälliköiden peruskurssin Kuopiossa ja Räyskälässä. Kurssin kustannukset hoidettiin edellä kuvatun tavoitteen mukaisesti.

6. HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

Taulukko 21. Henkilöstövoimavarat Pelastusopisto (ml. Kriisinhallintakeskus)

HUOM! Taulukon luvut korjattu myös 2008 ja 2009 osalta Tahti -tietojen mukaan)

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA							
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT							
Toimiala: Pelastusopisto+CMC							
	2008	%osuus	2009	%osuus	2010	%osuus	vert. ed. vuoteen (%)
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet (sis. harj ja työllisyysrahoihin palkatut)	123,4		135,4		138		1,9
henkilöstömäärä	132		141		142		0,7
naiset	36	30,0	37	26,0	41	29	10,8
miehet	96	70,0	104	74,0	101	71	-2,9
vakinaiset	94		102		103		1,0
naiset	22	19,0	24	22,0	24	23	0
miehet	72	81,0	78	78,0	79	77	1,3
määräaikaiset	38		39		39		0
naiset	14	40,0	13	35,0	17	44	30,8
miehet	24	60,0	26	65,0	22	56	-15,4
kokoaikaiset	128		137		136		-0,7
naiset	35	27,0	37	26,0	40	29	8,1
miehet	93	73,0	100	74,0	96	71	-4
osa-aikaiset	4		4		6		50
naiset	1	25,0	0		1	2	100,0
miehet	3	75,0	4	100,0	5	98	25
keski-ikä *)	44,2		44,5		44,8		0,8
naiset	43,3		43,8		43		-1,8
miehet	44,5		44,7		45		1,9
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%		82,3		81,2	82		1,0
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	6 584 433		7 421 090		7 996 394		5,9
tehdyn työajan palkat, % osuus palkkasummasta	4 112 392	78,00	4 600 449	76,9	5 038 072	77,6	0,9
väilliset työvoimakustannukset	2 472 042		2 689 453		2 958 322,1		0,2
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		60,0		64,2		58,7	-8,5
2. TYÖHYVINVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi	3,78		3,57 *)		-		-
lähtövaihtuvuus %		3,9		4,7	4,3		-7,2
tulovaihtuvuus %		12,5		17,1	6,5		-62
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä		0,0	0,0	0,0	0		0,0
sairauspoissaolot työpäivää/htv	6,10		7,2		6,2		-13,1
työterveyshuolto €/htv	630		713,5		909,8		27,5
työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv			187,0		283		
3. OSAAMINEN							
koulutustasoindeksi	5,45		5,57		5,3		-2
naiset	5,8		6,07		5,5		-8,5
miehet	5,2		5,30		5,3		0,5
koulutus ja kehittäminen €/htv	1 458		1800		1174		-34,8
koulutuspanostus työpäivää/htv	3,70		4,9		2,5		-49
henkilöstön arvo €	68 895 870		69 919 033		59 152 640		

*) VMBaro otettiin käyttöön 2009, aiemmin käytössä Mediviren TBH, ei vertailukelpoinen edellisiin vuosiin

Taulukko 22. Henkilöstövoimavarojen hallinta Kriisinhallintakeskus

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	2008 %osuus		2009 %osuus		2010 %osuus		vert. ed. vuoteen (%)
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT Toimiala:Kriisinhallintakeskus							
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet	16,78		28,7		30,63		3,7
henkilöstömäärä	20		30		32		6,7
naiset	13	65	13	43	16	50	23
miehet	7	35	17	57	16	50	-5,9
vakinaiset	10		10		12		20
naiset	6	60	7	68	7	58	0
miehet	4	40	3	32	5	42	66,6
määräaikaiset	15		20		20		0
naiset	8	53	6	33	9	45	50
miehet	7	47	14	67	11	55	-21,4
kokoaikaiset	20		30		30		0
naiset	13	65	13	43	15	50	15,4
miehet	7	35	17	57	15	50	-11,8
osa-aikaiset					2		0
naiset					1		100
miehet					1		100
keski-ikä	38,20		39		38		-2,6
naiset							
miehet							
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%							
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi							
tehdyn työajan palkat ja niiden % osuus palkkasummasta							
välilliset työvoimakustannukset							
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista							
2. TYÖHYVINVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi	4,2		3,82**		-		
lähtövaihtuvuus %							
tulovaihtuvuus %							
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä							
sairauspoissaolot työpäivää/htv	3		4		6,95		73,8
työterveyshuolto €/htv							
(työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv)							
3. OSAAMINEN							
koulutustasoindeksi	6,2		5,77		5,84		1,2
naiset							
miehet							
koulutus ja kehittäminen €/htv							
koulutuspanostus työpäivää/htv							
henkilöstön arvo €							

Henkilöstömäärän kasvu oli vuonna 2010 hyvin maltillista. Määräaikaisten virkasuhteitten määrä on pysynyt samana; huomioitavaa on, että Tahti -raportoinnissa määräaikaisiksi lasketaan ainoastaan ne henkilöt, jotka ovat olleet Pelastusopistolla määräaikaisessa palvelussuhteessa ja joilla ei ole ollut valtiolle taustavirkaa. Pelastusopiston näkökulmasta ”oikeita” määräaikaisia työntekijöitä on ollut 41. Korkeakouluharjoittelijoiden osuus henkilötyövuosista oli 2 henkilötyövuotta.

Säännöllisenä työaikana tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta on hieman parantunut ja se on hieman yli valtion keskiarvon. Keski-ikä on noussut hieman, mutta ei huolestuttavasti. Teoreettisen eläkeiän saavuttaa vuoteen 2015 mennessä 15 henkilöä. Varautuminen lähivuosien eläköitymiseen on aloitettu mm. osaamisen hallinnan projektin aloittamisella loppuvuonna 2010.

Pelastusopisto otti käyttöön VMBaron 2009. Vuonna 2010 työtyytyväisyyskyselyä ei kuitenkaan toteutettu, koska Pelastusopiston kehittämishankkeeseen liittyi laaja henkilöstökysely, joka sivusi myös osittain VMBaron aiheita. Tällä haluttiin omalta osaltaan keskittää henkilöstön vastausmotivaatio kehittämishankkeen kysymyksiin. Epäkohtana voidaan kuitenkin todeta, että koska 2010 toteutettiin myös Kriisinhallintakeskuksen hallinnollista asemaa tarkasteleva selvitystyö, ei Kriisinhallintakeskuksen henkilöstö osallistunut Pelastusopiston kehittämishankkeen kyselyyn; Pelastusopistossa sekä Kriisinhallintakeskuksessa oli vahva usko Kriisinhallintakeskuksen itsenäistymiseen, eikä tämän vuoksi kehittämishankkeen kyselyä ulotettu Kriisinhallintakeskuksen henkilöstöön. Syksyn 2010 aikana kuitenkin aloitettiin myös Kriisinhallintakeskuksen työhyvinvoinnin kehittämiseen ja työn organisoinnin parantamiseen liittyviä toimenpiteitä.

Sairauspoissaolot vähentyivät Pelastusopistossa, kun taas Kriisinhallintakeskuksen sairauspoissaolot lisääntyivät. Lisääntyminen kohdistui yli 4 päivää kestäviin sairauspoissaoloihin. On kuitenkin huomioitava, että pienessä joukossa jo muutama pidempi poissaolo vaikuttaa tilastoihin merkittävästi. Pelastusopiston sairauspoissaolot olivat vuonna 2010 melko reilusti alle valtion keskiarvon (valtion keskiarvo 9,7 työpäivää/htv). Pelastusopistossa on panostettu voimakkaasti entistä tehokkaampaan

strategiseen kumppanuuteen työterveyshuollon kanssa pääpainona ennaltaehkäisevä työterveyshuolto; vaikkakin työterveyshuollon kustannukset ovat tästä syystä hetkellisesti nousseet, voidaan panostusta pitää tarkoituksenmukaisena ja satsausta kannattavana.

Koulutustasoindeksi notkahti hieman Pelastusopiston puolella, kun taas Kriisinhallintakeskuksessa koulutustasoindeksi jatkoi hienoista nousuaan.

Viraston toiminnan sukupuolivaikutukset

Pelastusopiston toimintaympäristön luonteen ja osaamisvaatimusten vuoksi henkilöstö on miesvaltaista. Naisten osuus koko henkilöstöstä on pysynyt ennallaan. Tuottavuusohjelmalla ei ole ollut sukupuolivaikutuksia.

7. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA ANALYYSIT

7.1. Rahoituksen sekä tulo- ja kulurakenteen analyysi

Määrärahat

Viraston vuoden 2010 talousarviorahoitus muodostui seuraavasti:

1. Tulossopimuksessa sovitut määräraha-kehitykset vuodelle 2010:

26.30.01.1	Koulutuksen varsinaiset toimintamenot	12 016 000,00
26.01.01.2	Siviilikriisinhallinnan toimintamenot	1 100 000,00
		<u>13 116 000,00</u>

Taulukko 23. Pelastusopiston kaikki toteutuneet määrärahat hallinnonaloittain

Määrärahat vuonna 2010	
SM:n myöntämät määrärahat	14 461 294,00
UM:n myöntämät määrärahat	17 000 000,00
Kaikki myönnettyt määrärahat yhteensä	31 461 294,00

2. Muut määrärahan myöntöpäätökset momenteittain vuonna 2010:**26.30.01.1**

8.7.2010 Määräraha VES-tarkistuksiin LTAIH 44 000,00

44 000,00**26.30.01.2**

9.4.2010 Määräraha taskutilaston kääntämiseen 4 300,00
29.10.2010 Määräraha tutkimusaineiston hankintaan 20 000,00

24 300,00**26.30.01.3**

24.2.2010 Kansainvälinen pelastuspalvelu 120 000,00

120 000,00**26.30.20**

20.1.2010 Kansainvälisen pelastustoimen valmius (arviomääräraha) 500 000,00
17.8.2010 Arviomäärärahan lisäys (harjoitukset ja HUSAR) 106 916,00
5.10.2010 Määräraha Pakistanin tulvaoperaatioon 105 000,00
4.1.2010 Arviomäärärahan lisäys 60 000,00
21.1.2010 Arviomäärärahan lisäys 20 078,00

791 994,00**26.01.01.2**

29.9.2010 Siviilikriisinhallinnan kansallinen valmius 165 000,00
6.10.2010 Siviilikriisinhallinnan kansallinen valmius 200 000,00

365 000,00**24.10.21.01**

5.1.2010 Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan 11 900 000,00
13.9.2010 Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan 5 100 000,00

17 000 000,00

Muut määrärahan myöntöpäätökset yhteensä 18 345 294,00

Taulukko 24. Ulkoinen hankerahoitus Pelastusopistolla 2010

	2008	2 009	2 010
EU-rahoitus	130 313	110 797	503 071
ESR-rahoitus	387 539	527 191	489 266
EAKR-rahoitus	---	949 997	485 000
Palosuojelurahasto	120 000	145 965	190 814
Muu kansallinen erillusrahoitus	28 862	95 406	154 639
Yhteensä	666 714	1 829 356	1 822 789

Ulkoisen rahoituksen määrä on ollut Pelastusopistossa viime vuoden tasolla. Suoran EU-rahoituksen määrää nostaa komission Civil Protection Financial Instrument rahoituslinjasta saatu tuki kylmämoduulin rakentamiseen ja kehittämiseen kansainvälisen pelastustoimen tehtäviin. ESR -rahoitteisia hankkeita olivat vuonna 2010 Turvallisuuden asumisen hanke ja siviilikriisinhallinnan alueellinen kehittämishanke. EAKR -rahoitus vuodelle 2010 kohdistui uuden kaasukäyttöisten palotalon polttolaitteistoihin. Palosuojelurahaston hankkeita oli edellisten vuosien tapaan monta, euromäärältään suurimpina niistä Tulipysäkki -hanke ja Tokeva -ohjeiden kehittämishanke. Muu kansallinen rahoitus on tullut mm. Tekesiltä ja VTT:ltä pelastustoimen tutkimukseen kohdistuviin hankkeisiin.

Taulukko 25. Pelastusopiston tulojakauma

Tulojakauma vuosina 2008 – 2010*	2008	2009	2010	Muutos -%
Maksullisen toiminnan tuotot	823 617	816 857	917 934	11 %
Vuokratulot	238 511	203 512	259 496	22 %
AMK - tuotot	2 063 029	2 096 612	2 160 425	3 %
Kaluston myyntituotot	521 375	93 080	109 136	15 %
Muut tuotot	740 920	2 099 960	2 170 710	3 %
Yhteensä	4 387 452	5 310 021	5 617 701	5 %

*ei sisällä UM:n rahoittamaa toimintaa

Pelastusopiston maksullisen toiminnan tulot lisääntyivät selvästi vuonna 2010 edelliseen vuoteen verrattuna. Tätä selvittävät tilaustutkimusten ja testausten kasvanut määrä sekä julkaisumyynnin lisääntyminen. Myös vuokratuotot kehittyivät suotuisasti,

johon vaikuttaa jonkin verran opiston tarjoama tilapäismajoitus asuntomessukävijöille. Savonia-ammattikorkeakoulun korvaus päällystötutkinnon järjestämisestä oli vuonna 2010 hyvällä tasolla. Omaisuuden myynti oli viime vuoden tasolla - suurien autojen korvaushankintoja ei kokonaisuudessaan tehty vuoden 2010 puolella eikä siten vanhan pelastuskaluston myyntitulojakaan ollut raskaiden autojen osalta. Muut tuotot koostuvat pääosin tarkemmin kohdassa ulkoinen rahoitus kuvatusta rahoituksesta ja muilta virastoilta saaduista yhteistoiminnan kustannusten korvauksista. Vuosi 2010 tulee olemaan ainakin Savonian rahoitusosuuden ja vuokratuottojen osalta todennäköisesti lyhyellä aikavälillä huippuvuosi.

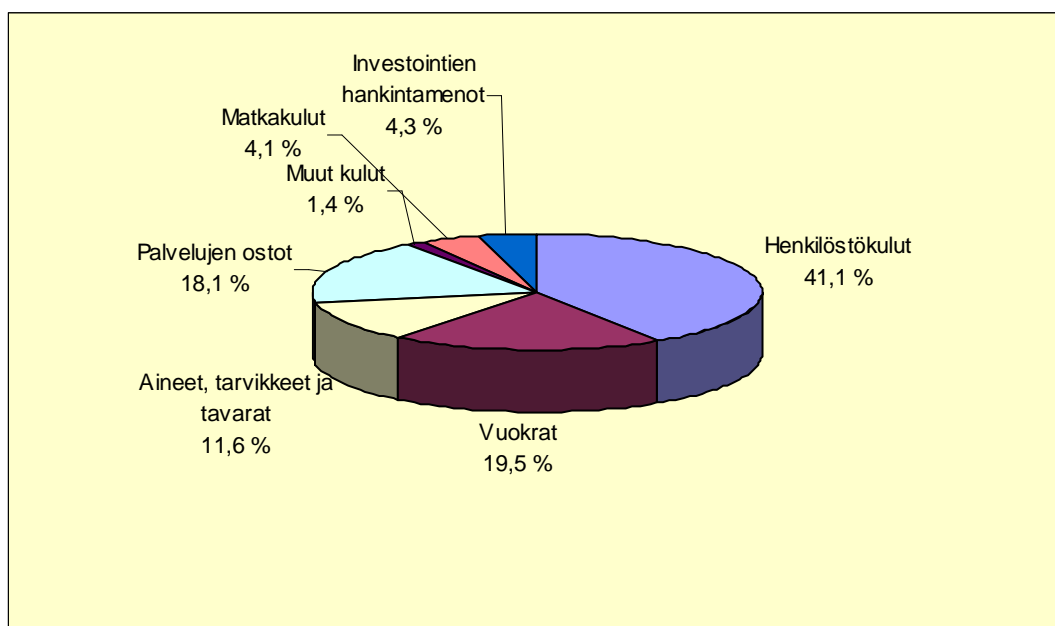
Taulukko 26. Pelastusopiston menojakauma

Menojakauma vuosina 2008 – 2010*	2008	2009	2010	Muutos - %
Henkilöstökulut	7 004 920	7 697 954	8 571 964	10 %
Vuokrat	3 701 342	3 858 965	4 064 827	5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 881 149	1 814 365	2 414 784	25 %
Palvelujen ostot	3 502 802	3 359 570	3 779 396	11 %
Muut kulut	44 031	151 517	293 094	48 %
Matkakulut	836 907	835 020	861 905	3 %
Investointien hankintamenot	818 613	2 507 856	890 592	-182 %
Yhteensä	17 789 764	20 225 247	20 876 562	3 %

*ei sisällä UM:n rahoittamaa toimintaa

Pelastusopiston koko viraston informatiivinen menotarkastelu yhdessä taulukossa käy yhä hankalammaksi siviilikriisinhallinnan ja kansainvälisen pelastustoimen osuuksien kasvun myötä. Tässä menotarkastelussa on mukana kansainvälinen pelastustoimi ja siviilikriisinhallinta (pl. siviilikriisinhallinnan asiantuntijat) sekä Pelastusopiston koulutus ja tutkimustoiminta. Henkilöstökulujen 10 % nousu koostuu kansainvälisen pelastustoimen operatiivisista tehtävistä ja ylimääräisen Keravan hätäkeskuspäivystäjäkurssin tuntiopettajakuluista. Vuokrien nousu selittyy uuden palotalon vuokranmaksun kohdistumisesta ensimmäistä kertaa koko vuodelle. Vuokrien nousu on ollut taloudellisesta tilanteesta ja inflaation nollatasosta johtuen tavallista maltillisempaa. Aineiden ja tarvikkeiden ostojen määrän nousu selittyy Pelastusopiston

ammattillisen koulutuksen varustehankintojen aikaistamisella ja kv -pelastustoimen kylmämoduuliin liittyvien varusteiden ja pelastuskaluston suurilla kertaostoilla. Matkakulut ovat kv -pelastustoimen tehtävien myötä lisääntyneet, mutta muutoin matkustaminen on vähentynyt jonkin verran sekä siviilikriisinhallinnan että pelastustoimen koulutukseen ja tutkimukseen liittyvien menojen osalta.

Kaavio 2. Menojakauma

Henkilöstökulujen suhteellinen osuus on jonkin verran noussut viime vuodesta kv-pelastustoimen tehtävien myötä. Investointien osuus on myös selvästi pienentynyt, joka saattaa olla ainakin seuraavan 5-vuoden aikajänteellä pysyvä ilmiö. Kulutusmenojen kasvu, sekä vuokrien ja hintojen nousu tulee syömään tilan ainakin kehysrahoitteisilta investoinneilta.

Edustuskulut

Edustuskulut vuonna 2010 oli 15 338 euroa, joka oli edellisvuoden osuutta n. 5 % pienempi. Edelleen suuri osa edustusmenoiksi luokiteltavia menoja on virastopäällikön isännöimillä vierailuilla tarjotut ruoka - tai kahvitarjoilut henkilöstöravintolassa.

Edustuskuluiksi on myös luettu lukukauden päättäjäisten tarjoilut ja henkilökunnan joulujuhlat sekä muistamiset. Edustuskulujen vaikea määriteltävyys asettaa niiden kirjaamiselle edelleen haasteita. Koulutustilaisuuksiin liittyviä tarjoiluja ei ole katsottu virastoissa edustuskuluiksi. Edustuskuluihin kohdistuvien kirjausten tarkkuutta pyritään edelleen parantamaan.

7.2. Tilinpäätöslaskelmat

Tuotto- ja kululaskelma

Taulukko 27. Tuotto- ja kululaskelma 2010 ja 2009

	1.1. – 31.12.2010		1.1. – 31.12.2009	
Toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan tuotot	917 934		816 857	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	259 496		203 512	
Muut toiminnan tuotot	<u>4 711 087</u>	<u>5 888 517</u>	<u>4 136 330</u>	<u>5 156 699</u>
Toiminnan kulut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	2 609 289		2 256 188	
Varastojen lisäys	-1 580		-11 210	
Henkilöstökulut	22 841 367		21 955 795	
Vuokrat	4 086 302		3 884 987	
Palvelujen ostot	4 199 874		3 774 660	
Muut kulut	3 156 974		2 527 704	
Poistot	1 334 703		<u>1 182 309</u>	
Sisäiset kulut	<u>6 824</u>	<u>-38 233 753</u>	<u>9 036</u>	<u>- 35 579 469</u>
Jäämä I		-32 345 236		- 30 422 770
Rahoitustuotot ja -kulut				
Rahoitustuotot	214		43	
Rahoituskulut	-191	23	- 796	-753
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot	2 765		108 655	
Satunnaiset kulut	<u>0</u>	<u>2 765</u>	<u>0</u>	<u>108 655</u>
Jäämä II		- 32 342 448		-30 314 868
Siirtotalouden tuotot ja kulut				
Tuotot				
Käyttotalouden tuotot rahastotaloudesta	192 614		171 629	<u>171 629</u>
Kulut	<u>- 6 000</u>	<u>186 614</u>		
Käyttotalouden kulut kotitalouksille				
Jäämä III		- 32 155 834		- 30 143 239
Tuotot veroista ja pakollisista maksuista				
Perityt arvonlisäverot	71 625		42 747	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-2 206 245</u>	<u>- 2 134 620</u>	-2 345 569	<u>-2 302 822</u>
Tilikauden tuotto-/kulujaämä		<u>- 34 290 454</u>		<u>-32 446 061</u>

Taselaskelma

Taulukko 28. Tase vastaavaa 2010 ja 2009

VASTAAVAA	31.12.2010		31.12.2009	
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	36 935		43 625	
Muut pitkävaikutteiset menot	0	36 935	7 215	50 840
Aineelliset hyödykkeet				
Rakenteet	1 090 646		1 173 506	
Koneet ja laitteet	2 571 018		3 014 950	
Kalusteet	23 365		76 667	
Muut aineelliset hyödykkeet	2 500		2 500	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	149 887	<u>3 837 416</u>	0	<u>4 267 623</u>
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Käyttöomaisuusarvopaperit				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET YHTEENSÄ		3 874 351		<u>4 318 463</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	40 890	<u>40 890</u>	39 310	<u>39 310</u>
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	455 745		117 106	
Siirtosaamiset	621 582		601 108	
Muut lyhytaikaiset saamiset	124 258		268 498	
Muut ennakkomaksut	328	<u>1 201 913</u>	0	<u>986 712</u>
Rahat, pankkisaamiset, ja muut rahoitusvarat				
Kassatilit	563	<u>563</u>	715	<u>715</u>
Sisäisen rahaliikkeen tilit	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
VAIHTO- JA RAHOITUS- OMAISSUUS YHTEENSÄ		<u>1 243 366</u>		<u>1 026 737</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>5 117 717</u>		<u>5 345 200</u>

Taulukko 29. Tase vastattavaa 2010 ja 2009

VASTATTAVAA	31.12.2010		31.12.2009	
OMA PÄÄOMA				
Valtion pääoma				
Valtion pääoma 1.1.1998	3 922 479		3 922 479	
Edellisten kausien pääoman muutos	- 3 395 772		- 3 395 772	
Pääoman siirrot	33 680 003			
Tilikauden kulujäämä	-34 290 454	<u>- 83 744</u>		<u>526 707</u>
VIERAS PÄÄOMA				
Lyhytaikainen				
Ostovelat	1 324 577		629 257	
Tilivirastojen väliset tilitykset	568 900		563 072	
Edelleen tilitettävät erät	465 336		413 492	
Siirtovelat	2 822 562		3 206 861	
Muut lyhytaikaiset velat	20 087	5 201 462	5811	4 818 493
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		<u>5 201 462</u>		<u>4 818 493</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>- 5 117 717</u>		<u>- 5 345 200</u>

Toimintakertomus

Viraston talousarvion toteutumalaskelma

31.12.2010

PELASTUSOPISTO 220

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2009	Talousarvio 2010 (TA+LTA:t)	Tilinpäätös 2010	Vertailu Tilinpäätös-Talousarvio	Toteutuma %					
11. Verot ja veroluonteiset tulot	30 346,24	53 458,26	53 458,26	0,00	100					
11.04.01 Arvonlisävero	30 346,24	53 458,26	53 458,26	0,00	100					
12. Sekalaiset tulot	20 291,66	128 264,37	128 264,37	0,00	100					
12.24.99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot	20 291,66	69 387,37	69 387,37	0,00	100					
12.26.99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut tuotot		58 877,00	58 877,00							
12.26.99.2 Muut tuotot	0,00	58 877,00	58 877,00							
Tuloarviotilit yhteensä	50 637,90	181 722,63	181 722,63							
Päälukuan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2009	Talousarvio 2010 (TA+LTA:t)	Talousarvion 2010 määrärahojen käyttö vuonna 2010	Vertailu siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2010	Vertailu Talousarvio Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
							Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2010	Käyttö vuonna 2010 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	14 460 128,86	17 026 616,18	16 521 134,04		16 521 134,04	505 482,14				
24.01.29. Ulkoasiainministeriön hallinnon arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	42 350,74	26 616,18	26 616,18		26 616,18					
24.01.29.1 Ulkoasiainhallinnon arvonlisäveromenot	42 350,74	26 616,18	26 616,18		26 616,18	0,00				
24.10.21. Siviilienkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)	14 417 778,12	17 000 000,00	16 494 517,86		16 494 517,86	505 482,14				
24.10.21.01 Siviilienkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan	13 000 000,00	17 000 000,00	16 494 517,86		16 494 517,86	505 482,14				
24.10.21.2 Varalla uusiin siviilikriisinhallintaprojekteihin tai käynnissä olevien siviilikriisinhallintaprojektien lisämenoihin	1 417 778,12	0,00								
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	17 698 164,56	16 608 640,29	15 536 995,19	1 085 503,91	16 622 499,10		1 883 070,30	15 552 370,30	14 466 866,39	1 085 503,91
26.01.29 Sisäasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	2 280 090,08	2 147 346,29	2 147 346,29		2 147 346,29	0,00				
26.01.01 Sisäasiainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v.)										
26.01.01.2 Siviilikriisinhallinnan toimintamenot	1 260 000,00	1 465 000,00	1 350 535,80	114 464,20	1 465 000,00		74 599,87	1 539 599,87	1 425 135,67	114 464,20
26.30.01 Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v.)	13 710 095,20	12 204 300,00	11 233 260,29	971 039,71	12 204 300,00		1 808 470,43	14 012 770,43	13 041 730,72	971 039,71
26.30.01.1 Koulutuksen varsinaiset toimintamenot	12 394 000,00	12 060 000,00	11 096 627,24	963 372,76	12 060 000,00		1 128 285,46	13 188 285,46	12 224 912,70	963 372,76
26.30.01.2 Muut pelastustoimen toimintamenot	96 095,20	24 300,00	17 800,00	6 500,00	24 300,00		0,00	24 300,00	17 800,00	6 500,00
26.30.01.3 Kansainvälinen pelastuspalvelu	1 220 000,00	120 000,00	118 833,05	1 166,95	120 000,00		680 184,97	800 184,97	799 018,02	1 166,95
26.30.20 Erityismenot (arviomääräraha)	447 979,28	791 994,00	791 994,00	0,00	791 994,00	0,00				
26.30.20 Erityismenot (arviomääräraha)	447 979,28	791 994,00	791 994,00	0,00	791 994,00					
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	0,00	13 858,81	13 858,81		13 858,81					
32.30.51 Työllistämisen, koulutus- ja erityismenot (kiinteä määräraha)	0,00	13 858,81	13 858,81		13 858,81					
32.30.51.2 Työllistäminen valtionhallintoon										
32.30.51.2.1 Palkkaukset	0,00	13 858,81	13 858,81		13 858,81					
Määrärahatilit yhteensä	32 158 293,42	33 635 256,47	32 058 129,23	1 085 503,91	33 157 491,95	505 482,14	1 883 070,30	15 552 370,30	14 466 866,39	1 085 503,91

7.3. Tilinpäätösanalyysi

Talousarvion toteumalaskelma

Momentille 26.30.01.1 myönnettiin talousarviossa määrärahaa vuodelle 2010 yhteensä 12 016 000 ja lisätalousarviossa VES-korotuksiin 44 000 euroa. Vuodelle 2011 siirtyi 963 373 euroa, joka oli 17 % viime vuotta vähemmän. Vuodelle 2010 siirtynyttä määrärahaa käytettiin vuokriin edellisten vuosien tapaan.

Momentille 26.30.01.3 kansainväliseen pelastustoimeen talousarviossa myönnetty määrärahat tippuivat edellisen vuoden 1 220 000 eurosta 120 000 euroon, koska 1,1 miljoonan korotus määrärahoihin oli kertaluonteinen. Vuodelta 2009 siirrettiin viime vuodelle 680 185 euroa rahaa, jota käytettiin pääasiassa koulutuksiin, toiminnan yleiseen kehittämiseen, Vantaan varaston vuokriin sekä Cold Condition Module projektin kansalliseen omarahoitusosuuteen.

Edellisistä vuosista poiketen Pelastusopisto käytti runsaasti kansainvälisen pelastustoimen valmiuteen ja pelastuspalvelutehtäviin myönnettyä määrärahaa pelastustoimen erityismenojen momentilta 26.30.20. Suomen osallistuminen Haitin ja Pakistanin katastrofeihin on suurin syy momentin käytön lisääntymiselle. Määrärahaa on myös käytetty kansallista varautumista edistäviin koulutuksiin ja suurharjoituksiin.

Siviilikriisinhallinnan kansallisen valmiuksien määrärahaa myönnettiin momentille 2601012 kokonaisuudessaan 1 465 000 euroa vuoden 2010 aikana ja määrärahaa siirrettiin tälle vuodelle 114 464 euroa, joka on 39 864 euroa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kokonaisuudessaan siviilikriisinhallinnan kansallisiin valmiuksiin käytettiin vuonna 2010 määrärahoja 1 425 136 euroa, joka on 96 363 euroa enemmän kuin edellisenä vuotena. Lisämäärärahoja käytettiin mm. siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden lisääntyneisiin koulutuksiin.

Pelastusopisto käytti edellisten vuosien tapaan UM:n hallinnoimaa arviomäärärahaa 24102101 siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden palkkauksista ja logistiikasta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Momentin käyttö lisääntyi n. 2 M eurolla, joka johtuu

asiantuntijoiden keskimääräisen määrän noususta 150:sta asiantuntijasta 160:een asiantuntijaan.

Edellisestä vuodesta poiketen Pelastusopisto käytti myös työllistämismäärärahoja momentilta 32.30.52.3.

Tuotto ja kululaskelma

Tuotto - ja kululaskelmaan liittyviä tietoja on kuvattu tietyltä osin tarkemmin kohdassa rahoitusrakenteen ja tuotto - ja kulujakauman analyysi. Tuotto - ja kululaskelmalla on em. laskelmien lisäksi mukana UM:n momentilta maksetut siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden kulut.

Koko viraston henkilöstökulujen lisääntymiseen (4 % kasvu) tuotto -ja kululaskelmassa liittyy pääosin siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden määrän kasvulla, sekä kv-pelastustoimen tehtävien poikkeuksellisen suurilla palkkauskuluilla.

Palvelujen ostojen kasvua selittävät tutkintoon johtavan koulutuksen opiskelijaruokailun opiskelijamäärän nousun johdosta kasvaneet menot ja hätäkeskuspäivystäjäkoulutuksen ostopalveluna toteutettavat poliisijaksot, joita oli edellisvuotta enemmän.

Muut kulut lisääntyivät 35 % pääosin siitä syystä että siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden vakuutusmenoista pystyttiin vakuutusyhtiön nopeutetun laskutuksen johdosta ensimmäistä kertaa kohdistamaan suurin osa oikealle vuodelle. Vuoden 2010 kuluiksi on kirjattu sekä 2009 vuoden siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden vakuutuskulut että viime vuoden kulut, yhteensä 604 361 euroa. Vuoden 2009 vakuutuksien osuus tästä on 371 138 euroa.

Tase ja taloudellinen asema

Käyttöomaisuuteen tilinpäätöksessä sidotun pääoman määrä on laskenut, mutta keskimääräinen käyttöomaisuuteen sidotun pääoman määrä on ollut vuonna 2010 suurempi kuin edellisvuonna. Autoihin liittyvien poistojen määrä oli Pelastusopistonkin mittakaavassa poikkeuksellisen suuri (660 209 euroa). Autoihin liittyvät korvausinvestointeja ei kuitenkaan tehty lähellekään yhtä paljon kuin edellisvuosina. Poistojen määrä tuleekin ajoneuvokalustossa lähivuosina olemaan merkittävästi suurempi kuin korvausinvestointien määrä. Vuonna 2010 maksettiin pankkitakausta vastaan ennakkomaksua 149 887 euroa liittyen säiliöauton alustatyöhön. Käyttöomaisuuden myynteihin liittyi autojen myyntejä 101 976 eurolla.

Pelastusopiston vaihto-omaisuuteen sidottu varallisuus tilinpäätöshetkellä nousi vuoden takaisesta 4 %. Pelastusopiston vaihto-omaisuus koostuu suurelta osin käytännön harjoituksissa käytettävistä erilaisista kemikaaleista ja poltettavasta materiaaleista.

Poistojen määrä on noussut n. 13 % edellisvuoteen verrattuna ja tämä johtuu käyttöomaisuuteen edellisvuonna ja viime vuonna kirjatusta, taseeseen aktivoituista eristä., jotka liittyivät harjoitusalueen rakentamisprojekteihin. Poistoissa on yksi 4182 euron erä suunnitelmasta poikkeavaa poistoa, joka liittyy veneen romutukseen ja siihen liittyvään kertapoistoon.

Myyntisaamisten määrässä näkyy poikkeuksellisen suuri lisäys viime vuoteen, joka selittyy reskontrassa auki olevalla 238 478 euron hätäkeskuslaitokselle osoitetulla laskulla hätäkeskuspäivystäjäkurssin 19 vuoden 2010 menoista. Tulojen määrän ja maksullisen toiminnan volyymin pienoinen nousu näkyy myös myyntisaamisten määrässä.

8. SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA

Pelastusopiston sisäinen valvonta perustuu sisäasiainministeriö-kirjanpitoyksikön taloussääntöön sekä sitä tarkentavaan Pelastusopiston talousmääräykseen sekä opiston hankinta-, materiaali- ja kalustosääntöihin. Sääntöjen ja ohjeiden keskeisenä tehtävänä toiminnan ohjauksen lisäksi on opiston sisäisen valvonnan organisointi ja vastuuttaminen.

Sisäisen valvonnan tehtävänä on varmistaa

- opiston talouden ja toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus
- opiston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaaminen
- oikeiden ja riittävien tietojen saanti opiston taloudesta ja toiminnasta

Toiminnan tuloksellisuuden seuranta ja analysointi on toteutettu siten, että tulossopimuksen määrällisten ja laadullisten tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisin väliajoin johtoryhmässä. Työjärjestyksessä on määritelty yksikön päälliköiden vastuut myös sisäisen valvonnan näkökulmasta.

Uuden työntekijän perehdytyksessä painotetaan muun muassa virkapuhelinten, ajoneuvojen ja taksien käyttöperiaatteita. Lisäksi uusi henkilö perehtyy keskeisiin, mm. matkustukseen, edustamiseen, tietoturvaan ja työaikaan liittyviin kysymyksiin Pelastusopiston intranetissa olevan interaktiivisen perehdytyspaketin avulla. Sisäinen valvonta Pelastusopistossa on osa johtamista ja sisäinen tarkkailu kuuluu toimintojen vastuuhenkilöiden tehtäviin. Erillistä sisäisen tarkastajan virkaa ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi perustaa noin sadan henkilön organisaatioon.

Pelastusopiston sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan asianmukaisuutta ja riittävyttä arvioitiin sisäasiainministeriön ohjeiden mukaisesti tammikuussa 2010. Arviointikyselylomakkeeseen vastasivat opistossa rehtori, hallintopäällikkö, talouspäällikkö ja koulutusjohtaja. Yksilöiden vastauksista laadittiin yhteenveto, joka toimitetaan tulosohjaajalle toimintakertomuksen yhteydessä.

Suoritetun itsearvioinnin perusteella voidaan todeta, että organisaation sisäinen toimintaympäristö on melko hyvällä tasolla. Sisäiseen toimintaympäristöön liittyvät

arvioinnit ovat kuitenkin kriittisempiä aikaisempiin vuosiin verrattuina. Tähän osasyynä on Kriisinhallintakeskuksen poikkeava toimintaympäristö ja sille nopealla aikataululla syntyneet uudet vastualueet. Mm. Pelastusopiston ”perustoimintaympäristöön” 2006 luodut arvot eivät välttämättä istu Kriisinhallintakeskuksen arvomaailmaan ja Kriisinhallintakeskuksen henkilöstön vaihtuvuus on haasteellista sisäiseen valvontaan liittyvän osaamisen ajan tasalla pitämiseksi. Vuonna 2010 tehdyn asiantuntijaraportin mukaan (Kriisinhallintakeskuksen hallinnollista asemaa selvittäneen työryhmän loppuraportti 19/2010) Kriisinhallintakeskus jatkaa toimintaansa osana Pelastusopistoa. Tämän esityksen myötä sisäiseenkin valvontaan liittyvä yksi keskeisin kehittämisaikana Pelastusopiston ja Kriisinhallintakeskuksen palvelu- ja hallintoprosessien selkiinnyttäminen sekä vastuiden määrittäminen.

Pelastusopistossa 2010 toteutetun kehittämishankkeen myötä kävi myös selväksi, että Pelastusopiston johtamisjärjestelmää ja strategiaprosessia on tarkasteltava uudelleen. Johtoryhmä onkin päättänyt, että strategiaproessin uudistaminen kohti osallistavaa strategiatyötä on vuoden 2011 yksi keskeisimpiä Pelastusopiston kehittämisteemoja. Vuonna 2010 panostettiin myös toiminnan ja talouden suunnittelussa tulevien taloudellisten haasteiden käsittelyyn; koko henkilöstölle on esitetty vaihtoehtoisia skenaarioita taloudellisista realiteeteista 2012 saakka.

Riskienhallinnassa vuonna 2010 painotettiin harjoitusalueen riskejä. Harjoitusalueella toteutettiin työpaikkaselvitys, jonka perusteella on ryhdytty tarvittaviin toimenpiteisiin.

Arviointi- ja vahvistuslausuma:

Olen arvioinut täyttääkö Pelastusopiston sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta sille talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädetty tavoitteet ja todennut, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat olennaisilta osiltaan riittäviä ja täyttävät niille asetetut tavoitteet. Pelastusopiston sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on arvioitu edellä tässä kappaleessa kuvatulla tavalla. Tehdyn arvioinnin perusteella voidaan todeta, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta Pelastusopistossa ei sisällä olennaisia puutteita.

Vs. rehtori Pekka Rantala

9. ALLEKIRJOITUKSET

Toimintakertomus on hyväksytty.

Kuopiossa 22.3. 2011.

Vs. rehtori

Pekka Rantala